



Cena
0,80 eiro
Nr. 5
(11 738)

Ar norvēģu atbalstu

Norvēģijas vēstnieks Kristians Ēdegors 13. janvārī Kuldīgā apmeklēja tās ēkas, kas iekārtotas vai atjaunotas ar šīs valsts finanšu instrumenta atbalstu, kā arī Mākslas namā atklāja izstādi *Eiropas Ekonomikas zonas un Norvēģijas granti Latvijā*.



Norvēģijas vēstnieks Kristians Ēdegors sarunā ar Kuldīgas restaurācijas centra vadītāju Ilzi Zariņu. Darbnīca savulaik izveidota ar šīs valsts finansiālo atbalstu.

Kurzemniekam vēstnieks pastāstīja, ka ieradies apskatīt objektus, kas realizēti ar Norvēģijas grantu atbalstu, iepazīties ar domes priekšsēdi un atklāt izstādi, kas atspoguļo abu valstu sadarbību kopš 2004. gada. Tajā var uzzināt par nozīmīgāko veikumu, Norvēģijas finanšu instrumentu un sadarbību ar Kuldīgu. Izstāde apskatāma Mākslas nama 3. stāvā. To rīko Norvēģijas vēstniecība kopā ar novada domi un Finanšu ministriju.

Šādā kopdarbā pie mums ieviesti nozīmīgi kultūras mantojuma saglabāšanas projekti. 2010. gadā pašvaldības un Norvēģijas Amatniecības attīstības biedrības (*Norsk Handverksutvikling*) sadarbībā tika restaurēta Kuldīgas muzeja fasāde un izveidota koka amatniecības un restaurācijas darbnīca. 2016. gadā kopā ar Ākešhūsas (*Akershus*) restaurācijas centru atjaunots Kuldīgas vecais rātsnams.

Kopš Latvija 2004. gadā iestājās Eiropas Savienībā un kļuva par pilntiesīgu

Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalsti, tai ir pieejams finansējums, ko sniedz divi finanšu instrumenti jeb granti, ko veido Norvēģijas, Islandes un Lihtenšteinas iemaksas un arī grants, ko pilnībā finansē Norvēģija. Latvijā ar to atbalstu realizēti simtiem projektu klimata un vides aizsardzībā, kultūras mantojuma saglabāšanā, reģionālajā attīstībā, pētniecībā utt.

Amanda Gustovska
Arta Gustovska arhīva foto



Kāpēc kartupeļi tik dārgi?

Cenu kāpums: iemesli, prognozes.

→ 9. lpp.



Kuldīgas novada jauniešu pērn paveiktais un piedzīvotais.

→ 6.-7. lpp.

Rendas pagastā:



- *Viksienos* top sīrups, ogu pastilas un sukādes, ražojumi no smiltsērķšķiem,



- iet pēc balstvakcīnas;



- satraucas par elektrības rēķiniem.

→ 5. lpp.

Slikti izdarīts darbs atspēlēsies piekārt – avārijas novēršana būs daudz dārgāka, saka Kuldīgas siltumtīklu vadītājs Andris Aniņš.



→ 8. lpp.

Lai izvairītos no sadursmes ar meža dzīvniekiem.

→ 3. lpp.



Vai roboti mums dzīvi atvieglos vai sarežģīs?

→ 3. lpp.

Kā darbosies jaunā depozītsistēma?

→ 2. lpp.

Piektdien, 21. janvārī:

- Kas jauns Alsungā.
- Bērnodrāzām *Ābelīte* – 85.
- Pieminam barikāžu laiku.
- Kovidmāsa. Pieredze slimnīcā.
- Audzēkņu agresija pret skolotājiem.
- Izstāde, kas rosina domāt.



917714071975048 03

REDZĒJUMS

No sērijas
Negribu būtDina
Poriņa

„Kuldīgas peldbaseinā sākušās ūdens aerobikas nodarbības senioriem no 54 gadiem” – tāda ziņa pagājušonedēļ sasniedza redakciju. Man iepletās acis... IZRĀDĀS, JAU DAŽUS GADUS ESMU SENIORE?? NĒ, NEGRIBU BŪT SENIORE! VĒL NE. TOMĒR BASEINĀ GRIBU GAN!

Nav runas par to, ka es baidītos novecot: šis process sācies jau kopš piedzimšanas. Skatoties spogulī, mācos sevi pieņemt ar visu pūru, ko veido ne tikai gadskaitļi vai grumbiņas un citas dabiskas ķermeņa izpausmes, bet arī pieredze un kriptatiņa dzīves gudrības. Tāpat man ir visdziļākā cieņa pret tiem cilvēkiem, kurus agrāk saucām par vecāudīm, pensionāriem vai vēl citādi, bet tagad pēc angļu modes tā smalkāk – par senioriem. Viņi ir mūsu bagātība. Un tā ir mūsu visu nākotne – tas jāatceras. Arī es ceru reiz piederēt šai ļaužu grupai, kuras piensums joprojām ir nenovērtējams un bez kuras kopīgā sabiedrības ģimene nav ģimene. Kā teicis Imants Ziedonis: vecāmāte un vectēvs ir īkšķi. Kā tu bez īkšķa paņēmsi šķīvi vai cirvi? Bet man tas vēl būs priekšā. Vēl mazliet ne...

Patiesībā tēma ir gana nopietna. Sabiedrības novecošana jau sen ir sociologu, ekonomistu u.c. speciālistu pētījumu lokā. Kā turpināsimies, kā viens otru apgādāsim, kādas vērtības nodosim? Jauna bankas darbiniece nopietni saka: viņa nemaz nerēķinās ar to, ka pensiju saņems no valsts, – krāj sev jau tagad. Arī tradicionālais ģimenes modelis, kad vienkopus dzīvoja trīs paaudzes, rūpējās cita par citu un no pieredzējušās mācījās, tagad, liekas, vairs tikai Edvarta Virzas *Straumēnos* un filmā *Cilvēka bērns* kā ideāls ieraugāms. Eiropas Komisija jau 2012. gadu bija izsludinājusi kā Eiropas gadu aktīvai novecošanai un paaudžu solidaritātei. Pieaug to cilvēku skaits, kuri

„Eh, ja būtu kā vecos laikos, kad pensijā laida 55 gados... Bet, kad tagad jau no 54 gadiem ieraksta senioros, tomēr saceļas izbrīns – mēs taču vēl jauni!”

vecāki par 50, un nolūks ir mazināt atstumtību un diskrimināciju, vairot vienlīdzību, taisnīgumu, vecāku cilvēku tiesības piedalīties sabiedriskajā dzīvē un būt neatkarīgiem.

Atkarībā no pensijas vecuma dažādas valstis atšķirīgi novelk svītru, aiz kuras sākas t.s. vēlnais vecums. Oksfordas novecošanas institūts Lielbritānijā to sāk ar 55, Pasaules Veselības organizācija – ar 60, bet ASV dala šādi: 65–74 (jaunie vecie), 75–84 (vidēji vecie), 85 un vairāk (visvecākie vecie).* Latvijā kopš šī gada pensijā var doties tie, kam ir 64 gadi un trīs mēneši, un līdz 2025. gadam sliekšnis pieaugs līdz 65.

Man līdz pensijai vēl drusku jāpaciešas. Un pašai par sevi jāsmējas. Ne reizi vien ar draugiem esam nostalgiski atcerējušies padomju laikus, kad pensijā cilvēkus laida jau 55 gados. Tagad liekas: „Eh, kas nekaitētu! Kādus gadījumus jau būtu brīvībā, bet vēl enerģiski, dzīvesprieka pilni.” Bet nu, kad jau no 54 gadiem esam ierakstīti senioros, par kuru peldēšanu maksā Eiropa, saceļas tāds kā izbrīns – mēs taču vēl jauni!

Tā nu eju uz baseinu, enerģiski vingroju kopā ar sirdī jauniem cilvēkiem un domāju: labāk man patika tas nesen Eiropas nostādņēs pamanītais vecuma dalījums, kurā vārds *jaunie* noteikti bija attiecināts uz tiem, kam pāri 50, un vēl labu laiku strēķīti uz priekšu. Tiesa, atmiņa jau signalizē, ka *tas laiks* nav tālu...

* Nacionālās enciklopēdijas dati

ČETRI PAR VIENU

No 1. februāra Latvijā darbu sāks depozīta sistēma dzērienu iepakojumam. Varēs nodot stikla un plastmasas (PET) pudeles un skārdenes. Tām jābūt bez īpašiem bojājumiem, ar skaidri nolasāmu svītrkodu uz etiķetes un Latvijas depozīta sistēmas zīmi. Vīna un stiprā alkohola pudeles nodot nevarēs.

Kādi būs ieguvumi vai sarežģījumi?

VISAS DEPOZĪTA PRECES BŪS IEZĪMĒTAS

1. Dārta Katrīne Salna, SIA *Depozīta iepakojuma operators* mediju koordinatore:

– Lai depozīta preces sekmīgāk ienāktu tirgū, no 1. februāra līdz 31. jūlijam noteikts pārejas periods, lai dzērienu ražotājiem atvieglotu pāreju uz jauno sistēmu un sniegtu iespēju izpārdot bez šīs zīmes saražoto. Tas nozīmē, ka līdz 31. jūlijam veikalos plauktos atradīsies preces gan ar depozīta zīmi, gan bez tās,

jo nomaīņa pret jauno iepakojumu notiks pakāpeniski. Savukārt no 1. augusta dzērienu plauktos atradīsies tikai jaunie – ar depozīta zīmi. Visiem šiem iepakojumiem būs Latvijas depozīta zīme, kas norāda piederību sistēmai, kā arī to, ka par šo iepakojumu ir iemaksāta depozīta maksa. Būs iezīmēti divu veidu iepakojumi: vienreiz lietojamais un atkārtoti uzpildāmais. Ja pārejas periodā tiks iegādāts dzēriens, kam

nav depozīta zīmes, to varēs likt pašreizējos šķiroto atkritumu konteineros. Savukārt, ja uz pieņemšanas punktu tiks atnests iepakojums, ko jaunajā sistēmā nevar nodot, vai, piemēram, depozīta etiķete vai pats iepakojums būs būtiski bojāts, to varēs izmest šķirošanas konteinerā, kas atradīsies netālu no depozīta punkta, tā rūpējoties par vides tīrību.

IEGUVUMS IEDZĪVOTĀJIEM

2. Anita Zvingule, *Kuldīgas komunālo pakalpojumu sabiedrisko attiecību speciāliste:*

– Mums saistības ar depozītsistēmas darbību nav. Turpināsim atkritumos pieņemt plastmasas

iekpojumu, kā to darījām līdz šim. Iedzīvotāji būs ieguvēji, jo, nododot marķētās pudeles, varēs saņemt atpakaļ naudu. Tas būs liels pluss, ja depozītsistēma varbūt motivēs plastmasas iepakojumu vairāk

nodot, nevis iemest ugunsurā un sadedzināt.

Nekādu problēmu tiešām neskaitu – redzu vienīgi ieguvumu.

DRĪZ TĀ BŪS IKDIENA

3. Juris Šleiers, veikalā *Rimi* sabiedrisko attiecību speciālists:

– Visiem skaidrs, ka 1. februārī depozītsistēma veikalos jāiedarbina. Mēs pie tā strādājam. Atsevišķās vietās, iespējams, vēl nebūs atrisinātas tehniskas nišas, jo runa ir par tehniskām problēmām milzīgas sistēmas ieviešanai. Arī pircējiem nāk-

sies iemācīties jaunas darbības, līdz ar to būs nelielas aizķeršanās, bet tas viss ir absolūti pārvarams. Kopumā esam gatavi darbu sākt. Runājot par ieguvumiem, aicinu ikvienu apmeklēt depozīta sistēmas mājaslapu www.depozitapunkts.lv, kurā aprakstīts, kā tā papildina atkritumu šķirošanu. Tas ir vēl viens solis tuvāk tīrākai Latvijai. Kā jau ar

visām labām lietām, jaunajai sistēmai būs vajadzīgs ieskriešanās periods, kamēr cilvēkiem izveidosies paradums – taru nodot. Droši vien būs arī nesaprašanās par cenu zīmēm, par to, kur likt un kā atprecot čeku, kas tiks iegūts par taru. Bet domāju, ka tas ir tikai laika jautājums. Pavisam drīz tā jau būs ikdiens.

ĀRA KIOSKI UN TAROMĀTI

4. Elīna Stībele, SIA *Maxima* *Latvija* darbības atbilstības direktore:

– Depozīta sistēmas ieviešana ir nozīmīgs notikums, jo līdz tam ir noiets grūts un sarežģīts ceļš 20 gadu garumā. Iesaistoties tirgotājiem un dzērienu iepakotājiem (ražotājiem un importētājiem), mums ir dota iespēja kopā padarīt Latviju par zaļāko valsti ne tikai Baltijā, bet

visā pasaulē. Būtiski ir norādīt, ka depozītsistēmas pārejas periodā no 1. februāra līdz 31. jūlijam veikalos plauktos atradīsies iepakojumi gan ar īpašo zīmi, gan bez tās, taču depozīta punktā pieņems tikai to iepakojumu, kas iegādāts pēc 1. februāra un kam ir Latvijas depozīta zīme. Tādēļ šīs taras apjoms sākotnēji būs mazāks.

Mūsu pārziņā esošie punkti būs

darbībai sagatavoti un sākotnējo pieprasījumu spēš apmierināt, pārklājot visus Latvijas novadus. Veikalā *Maxima* tīklā plānots ierīkot 100 āra kiosku un 36 telpu taromātus, nodrošinot ērtu un pārdomātu nodošanu kā galvaspilsētā, tā citur. Darbību tie sāks 1. februārī līdz ar vienoto sistēmu valstī.

Amanda Gustovska

MANUPRĀT

Negaidīt. Dzīvot šeit un tagad

Dodoties ielās vaicāt cilvēkiem ko aktuālu, arvien biežāk viņos jūtama nomāktība, negatīvisms un vienaldzība. Aizdomājos – kāpēc tā. Šķiet, nu jau vairāk nekā divu gadu ilgā pandēmija atstājusi diezgan lielu nospiedumu. Sākumā jutāmies nobijušies, kā izdzīvosim, bet tagad satraukumu sabiedrībā vairs nejut. Pirms nedēļas ielās jautāju, ko cilvēki domā par jauno Covid-19 paveidu – omikronu. Lielāko daļu tas vairs neuztrauc, un daudziem dzīve pandēmijā apriebusies. Viņi kļuvuši vienaldzīgi un nomākti, daži zaudējuši cerību, ka kādreiz dzīve atgriezīsies vecajās slīdēs. Ir sajūta, ka nevis dzīvojam, bet gaidām, kad atkal varēsim dzīvot. Daudzus tas noved pie negatīvām domām. Pārsteidz tas, ka daļa pat savu dzīvi uz priekšu vairs neplāno. Šogad nav paredzēti ne ceļojumi, ne kultūras pasākumi, galvenais – saglabāt veselību. Tas, protams, ir svarīgi, taču nedrīkst aizmirst arī darīt to, kas interesē, sagādā prieku. Ja būsi vienaldzīgs un nomākts, cik ilgi tev būs laba veselība? Arī šajā laikā vajag lielus un mazus plānus. Nevaram zināt, kad drūmais laiks beigsies, tādēļ jādzīvo šeit un tagad, lai neizdarītais vēlāk nav jānožēlo. Ar šādu atziņu mani iedvesmoja iepriekšējā *Kurzemnieka* jubilārs Dairis Ošis, kuru intervēju. Tas ir visnotaļ svarīgi, tādēļ gribu iedvesmot arī kādu lasītāju.

Amanda Gustovska



SPECIALISTS SKAIDRO



Kristaps Liecinieks, apdrošināšanas a/s *Balta* transporta produktu un risku parakstīšanas pārvaldes vadītājs

BOJĀJUMI – VISDAŽĀDĀKIE

Automašīna brauc ar 100 km/h un saskriešanas ar stirnu, kas sver 20 kg. Trieciens ir līdzvērtīgs tonnai svara, un labākajā gadījumā auto tikai jānodod remontā. Šis ir visbiežākais scenārijs sadursmei ar meža dzīvnieku uz Latvijas ceļiem. Un, lai gan KASKO apdrošināšana šādās situācijās ir būtisks atspaidis, labāk tomēr tajās nenokļūt vispār.

Ir teju neiespējami pateikt, kuras auto daļas sadursmē cieš visbiežāk. Tas atkarīgs no daudziem faktoriem: cik liels ir dzīvnieks (nevar salīdzināt lapsas un aļņa nodarīto postu), vai sadursme ir frontāla vai dzīvnieks trāpa pa automašīnas sāniem, vai auto tikai saduras ar to vai arī cilvēks veic kādus manevrus, iebrauc pretējā joslā un saduras ar preti braucošo spēkratu, nobrauc no ceļa, ieskrien kokā vai apgāžas – variantu ir ļoti daudz. Taču svarīgāka par jebkuriem transportlīdzekļa bojājumiem ir cilvēku dzīvība, kas šādos gadījumos ir uz spēles un ko nevar novērtēt nekādā naudas izteiksmē. Atsevišķos gadījumos *Baltas* izmaksātā atlīdzība par auto bojājumiem pēc sadursmes ar meža dzīvnieku ir mērāma pat vairākos desmitos tūkstošu eiro, un parasti tie ir negadījumi, kuros iesaistīti lielākie dzīvnieki – aļņi.

Daži praktiski ieteikumi, kā no sadursmes izvairīties un ko darīt, ja tā tomēr ir neizbēgama.

Kā izvairīties no sadursmes ar meža dzīvnieku

KAD BŪT ĪPAŠI UZMANĪGIEM

Bīstamākais laiks ar visaugstāko risku ir diennakts maiņa no gaismas uz tumsu un otrādi, tātad īsi pirms saullēkta vai pēc saulrieta. Ziemā tas nozīmē visintensīvāko satiksmi, cilvēkiem dodoties uz darbu vai uz mājām pēc darbdienas. Rudeņos, kad aļņiem ir riesta laiks, sadursme ir iespējama jebkurā brīdī. Ja aļņu tēviņam galvā pavasarī, tas zaudē jebkādu priestspēju un ziemā arī bailu izjūtu. Ne velti mēdz jokot, ka Rīga ir vienīgā pilsēta pasaulē, kur panda notriekusi aļņi, jo pirms dažiem gadiem Ziepniekkalnā taksometrs *Panda* uztriecās aļņim. Aļņi, kas meklē sev dāmu, uzvedas neprognozējami. Bet *klasika* krēslainajā laikā ir uz ceļa izskrējušas stirnas, brieži un mežacūkas.

Vēl viens riska faktors ziemā ir sāls, ar ko kaisa ceļus, – pārnoziediem tā vajadzīga uzturā, tāpēc dzīvnieki nāk ārā no mežiem sāli laizīt. Visbiežāk tos iespējams sastapt tur, kur ainava mainās: mežmalās, joslās, kur mežs pāriet krūmājā vai krūmājs – pļavā, tur, kur vienā ceļa pusē ir mežs, bet otrā loks u.tml. Lielajos mežu masīvos sadursmes notiek retāk.

Diemžēl autovadītājs braukšanas laikā nevar visas šīs nianšes pamanīt. Jāpieņem, ka jebkura mežmala, sevišķi krēslā, ir potenciāli bīstama.

RĪCĪBAS IETEIKUMI

Pirmais un pats galvenais – bīstamajās vietās nedrīkst trakot un pārsniegt ātrumu. Otrs – pamanīt meža dzīvnieku jau pirms ceļmalas un laikus nobremzēt var tikai tad, ja šoferis pilnībā pievēršas auto vadīšanai un nekam citam.

Trešais – redzot vienu dzīvnieku, jābremzē! Nav nekādas garantijas, ka tam nesešos citi. Pa vienam lielākoties staigā tikai aļņi. Mežacūkas, brieži un stirnas dzīvo barā. Tāpat jābrīnās, ka dzīvnieki pārvietojas pa vienām un tām pašām takām, kas nereti šķērso autoceļus. Pat tad, ja kādu nobrauc, paradumus dzīvnieki nemaina. Tāpēc, ja reiz uz ceļa esat sastapuši stirnu vai konkrētajā posmā ir atbilstošas ceļazīmes, tad šajā vietā labāk ātrumu samazināt un būt

īpaši uzmanīgam.

Nākamais – mašīnai jābūt sagatavotai atbilstoši laikapstākļiem. Jāpārlicinās, vai auto luksturi ir tīri, riepām jāatbilst braukšanas apstākļiem – ziemas riepām jābūt ar pietiekamu protektora dziļumu.

TEHNOLOĢISKI RISINĀJUMI

Autopiederumu veikalos var iegādāties ultraskaņas svilpes, kuru korpusam cauri plūstošais gaiss noteiktā ātrumā – parasti virs 50 km/h – rada ultraskaņu, kas cilvēkiem netraucē, bet zvēriem ir dzirdama un signalizē meža iemītniekiem izvēlēties citu kustības virzienu. Tomēr tā nav panaceja. Autovadītāji, kuri šādas svilpes lietojuši, atzīst, ka tās ir trauslas un viegli sabojājas, mazgājot auto, bet ziemā tās var piedzīt ar sniegu vai lietu, un tas darbību apgrūtina.

Jaunums ir infrasarkanās jeb nakts redzamības kameras, kas tumšajā laikā cilvēkus un dzīvniekus spēj fiksēt atšķirīgās temperatūras dēļ un vadītājam signalizē, pirms viņš problēmu ierauga. Taču tādas ir tikai jaunākajiem automodeļiem, un tās ierīko jau rūpnīcā – atsevišķi nav nopērkamas.

KO DARĪT SADURSMES BRĪDĪ

Nonākot avārijas situācijā, jārikojas tieši tā, kā teikts ceļu satiksmes noteikumos, – jābremzē. Jebkādi citi manevri pieļaujami tikai tad, ja šoferis ir 100% pārliecināts, ka neapdraud pasažierus vai citus satiksmes dalībniekus. Lēmums jāpieņem sekundes simtdaļās, un tad strādā instinkts un zemapziņa: cilvēki rauj stūri uz vienu vai otru pusi. Visbiežāk šādos manevros sadursme notiek nevis ar stirnu, kas sabojātu auto, taču salonā sēdošajiem lielu skādi nenodāri, bet gan ar preti braucošu spēkratu vai koku ceļmalā. Tiešā sadursmē ar dzīvnieku cilvēki būtiskas traumas gūst ļoti reti, bet manevros nav garantijas, ka saglabāsiet vadību pār auto. Vēl svarīgi atcerēties, ka traumēts dzīvnieks pēc sadursmes var uzbrukt, tāpēc vislabāk tam netuvoties. Saskaņā ar likumu neatkarīgi no tā, vai notikusi sadursme ar savvaļas dzīvnieku vai mājdzīvnieku, jāziņo policijai, un bez tās atļaujas notikuma vietu atstāt nedrīkst.

PABĒDA

Bez vajadzīgajiem produktiem



11. janvārī *Kurzemniekam* savu bēdu uzticēja kāda pensionāre: „Jau trešo dienu veikalā *Citro* Priedainē nevar nopirkt ne pienu, ne kefīru. Man ir 90 gadu, uz pilsētu lejā noiet nevaru. Lai brauktu ar autobusu, jātērē 70 centu uz vienu un tikpat uz otru pusi. Un ne jau es vienīgā tāda esmu. Pārdevēja uz jautājumu, kāpēc nav, atbild: nav pasūtīts, vadītāja uz slimības lapas.” Otrs veikals tiek pārbūvēts un tiks paplašināts.

Savukārt *Citro* vadība uz redakcijas e-pasta vēstuli par šo situāciju atbildēja: „Pēc saziņas ar konkrētā veikala *Citro* vadītāju tika noskaidrots, ka īslaicīgi esot bijušas tehniskas problēmas ar preču pasūtījumu, un šobrīd tās jau novērstas. Produktu pasūtīšana un piegāde notiek ierastā režīmā, un visi sortimenta piena produkti veikalā ir pieejami.”

KONKURSS

Nobalso par savu pastnieku!

Līdz 31. janvārim var nobalsot par labāko un atsaucīgāko pastnieku vai pasta nodaļas operatoru.

Latvijas Pasts aicina anketu iesniegt tiešsaistē <http://anketa.pasts.lv> vai arī nosūtīt pa pastu ar jau samaksātu piegādi – drukātās ir ievietotas visos šīgada laikrakstu un žurnālu abonēšanas katalogos, kas pastkastītēs tika piegādāti pirms abonēšanas kampaņas oktobrī. Konkursā *Mans pastnieks* tiks noteikts pērn katrā reģionā labākais pastnieks un nodaļas operators, kuru klienti novērtēs kā uzticamāko, zinošāko un izpalīdzīgāko.

Latvijas Pasts to rīko 11. gadu, bet īpaši Covid-19 apstākļos uzņēmuma darbinieki ir smagi strādājuši, lai sniegtu visus pakalpojumus, kopš pandēmijas sākuma ne dienu nepārtraucot darbību. Visvairāk pastniekus novērtē seniori laukos, jo viņi bieži ir vienīgā saikne ar ārpusauli. Iedzīvotāju vērtējumā labākie saņems no *Latvijas Pasta* vērtīgas balvas.

Dora Pļavniece

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Ko domājat par robotiem sadzīvē? Vai darbavietās tie var aizvietot daudz cilvēku?



Gaida, kuldīdzniece:

– Varu pastāstīt par savu pieredzi ar robotiem, kas bija nepatīkama. Iepirkos veikalā *Maxima*, pie kasēm bija diezgan lielas rindas. Viena kasiere paaicināja samaksāt pašai pie automatizētās sistēmas.

Taču notika kļūme, un man iznāca maksāt par 20 centiem mazāk. Kamēr sasauca kādu palīgā, pagāja diezgan ilgs laiks. Teicu pārdevējai, ka saprotu – viņa jau nav vainīga, vēl novēlēju labu dienu. Šī sistēma ir jauna, un pierast mācāmies gan mēs, gan pārdevējas. Taču kopš šīs pieredzes es vairs neēju tur iepirkties.



Ineta Ausmane, strādā tirdzniecībā:

– Es robotus negaidu. Sarunāties ar īstu cilvēku ir pavisam citādi nekā ar mākslīgo intelektu. Ar robotu ir runāt kā ar miskasti, nav nekādu emociju. Vārbūt kādās lielās rūpnīcās tas ir citādāk. Jā, man ir dalītas jūtas šajā jautājumā. Protams, sadzīvē šie roboti palīdz – izmazgāt traukus, izsūkt māju, tas ir kaut kas cits. Atkarīgs no tā, kur un kā robotu lieto.



Katrīna Megne, bezdarb-niece:

– Automatizētās kases veikalos *Rimi* un *Maxima* pircējam ir tikai pluss, bet darbiniekam gan ne, jo līdz ar to ir mazāk darba vietu. Citur sadzīvē robotus nesmu ievērojuši. Vēl zinu, ka jaunākajām automašīnām ir sensori, kas uztver apkārtni, nepieļaujot satiksmes negadījumu, un mašīna pati var laikus sabremzēt. Tas ir ļoti labi. Ir labi, ka attīstāmies, taču robotiem ir gan pozitīvi, gan negatīvi aspekti.



Anda Doniņa-Bašlika, skolotāja:

– Tuvākajā nākotnē tie noteikti spēš aizvietot cilvēkus. Tas jau notiek, to var redzēt rūpniecībā, arī tepat *Rimi* roboti sāk aizstāt kasieres un apkopējus. Domāju, ka tā būs mūsu nākotne. Darba ražīgums, pateicoties robotiem, ir lielāks, un, tā kā iedzīvotāju skaits samazinās, varbūt tas ir labi. Laiks rādīs. Roboti sadzīvē ir tikai un vienīgi pozitīvi, tie mājās noteikti palīdz. Taču runāt ar mākslīgo intelektu? Es gribētu runāt ar dzīvu cilvēku.



Ina Celitāne, folkloras kopu vadītāja Kuldīgā:

– Man ir bijusi pieredze. Ceļojošā izstādē Latvijā, kur 28 valstīs nāca ar saviem robotiem, pirmo reizi saskāros ar mākslīgo intelektu – kaķu meiteni. Man patika, kā tas veidoja atbildes. Ar valodām tam nebija problēmu – tas spēja runāt latviski. Jautāju: „Kāpēc tu izskaties pēc kaķa?” Viņa atbild: „Esmu tāda tāpēc, ka cilvēks kaķus uztver kā kaut ko mīlu. Cilvēkiem kaķi patīk.” Taču viena svarīga lieta, kas ir cilvēkam, robotam nav – tā ir humora izjūta. Saruna ar robotiem sagādāja prieku – tā bija kā izklaide. Taču roboti sadzīvē – cilvēks pēc dabas ir slinks, un roboti, kas mūsu vietā visu izdara, ir vilinoši. Domāju, ka nākotnē tie varētu ieņemt ļoti daudzas darba vietas. Daudzas kasieres jau tiek aizstātas.



Ilze, skolotāja:

– Pilnīgi noteikti roboti darbavietās cilvēkus aizvieto! Taču domāju, kas notiks ar tiem, kuri darbu zaudēs. Būs jāpiemeklē kaut kas vietā, ko darīt. Tam ir gan plusi, gan mīnusi. Mākslīgais intelekts arī kaut kādā ziņā ir labs. Tas var cilvēkam iemācīt jaunu valodu vai palīdzēt apgūt ko citu. Skolēns robotu no pacietības neizvedīs – tam tā ir bezgalīga. Tādā ziņā ir labi, ka robotam emociju nav.

Amanda Gustovska, Lailas Liepiņas foto

Kovids atkal pieņemamas spēkā

Kuldīgas novadā tāpat kā visā valstī saslimšana pieaugusi teju divkārt, liecina portāls *Data.gov.lv*.

Pirms divām nedēļām septiņās dienās bija konstatēti 53 jauni gadījumi, iepriekšējā nedēļā saslimuši 98 cilvēki. 10. janvārī (kopš jūlija) novadā kopā bija inficējušies 2422 cilvēki, 16. janvārī skaits pakāpies līdz 2520. Arī divu nedēļu kumulatīvais rādītājs pakāpies no 97 uz 157 gadījumiem.

Alberts Dinters

Palīdz samaksāt algu

Nodarbinātības valsts aģentūra (NVA) aicina darba devējus pieteikt darbavietas algas subsīdijām bezdarbniekiem.

Kā norāda sabiedrisko attiecību speciāliste Signe Bierande, uzņēmumam vai iestādei tā ir iespēja atrast darbiniekus no aģentūrā reģistrētajiem un saņemt atbalstu algai. Pieteikties var visu gadu. Aicināti komersanti, kooperatīvās sabiedrības un pašnodarbinātās personas, izņemot ārstniecības iestādes, kurās valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā pārsniedz 50%, kā arī izglītības iestādes, kuru pamatuzdevums ir izglītošana.

Brīvajai vietai vispirms jābūt reģistrētai NVA. Darba devējs sešus mēnešus saņem 50% no darbiniekam noteiktās mēneša algas. Viena dotācija ir līdz 500 eiro mēnesī.

Jāņem vērā, ka algas subsīdiju darbavietā var nodarbināt tos, kuri pie šī darba devēja nav strādājuši pēdējos divus mēnešus vai arī tur iepriekš nav strādājuši šajā, kā arī pasākumā noteiktām grupām. Lai veicinātu pastāvīgu darba vietu izveidi, bezdarbnieks ne mazāk kā trīs mēnešus jānodarbina arī pēc subsīdiju saņemšanas. Pieteikties ir vienkārši: vakance jāreģistrē NVA, tad jāaizpilda pieteikums (mājaslapā www.nva.gov.lv/lv/algusubsidiju-atbalsta-pasakums-darba-devejiem) un jāiesniedz filiālē, kuras teritorijā darbavietā atrodas. Pieteikumu var nosūtīt arī elektroniski, ja tas parakstīts ar e-parakstu. Šo atbalstu pandēmijas seku mazināšanai NVA sniedz Eiropas Sociālā fonda projektā *Subsīdētās darbavietas bezdarbniekiem*.

Daina Tāfelberga

Laukos izslēgs gaismu un aicina potēties

Kuldīgas novada pagastos turpmāk naktīs apgaismojums tiks izslēgts – to liek darīt ievērojamā elektrības sadārdzināšanās.

Pašvaldības izpilddirektora vietniece Agnese Buka stāsta, ka janvārī par to runāts ik nedēļu katrā pagastu pārvalžu vadītāju sapulcē. Biržas cenu līkne ir vēl nepieredzēti augsta, un tas liek bažīties, kā strauji augošos rēķinus samaksāt. Lētāk iepirkt nav iespējams, var vienīgi rūpīgi pārskatīt, kur ietaupīt, nepasliktinot iedzīvotājiem apstākļus.

Pagastos apgaismojums ir atšķirīgs. Vietās, kur var, tas automātiski tiks izslēgts vienos naktī un atjaunots piecos rītā, kad cilvēki sāk posties agram darbam. Tā jau kādreiz bijis Kabilē, Raņķos un citur. Dažviet vēl darbojas vecās sistēmas. Tur paredzēts vēlā vakarā izslēgt katru otro laternu. Lielākajā daļā tomēr varēšot izslēgt visas uz četrām stundām naktī. Kuldīgā un Skrundā atslēgšana vēl nav plānota. A. Buka piebilst, ka pašvaldība cer uz iedzīvotāju sapratni: iepriekš, kad elektrības cena nebija tik augsta, lai tā rīkotos, cilvēki paši ieminējušies, ka naktīs gaismu ielās nav vajadzīga.

Pagastu vadītāji pārrunājuši arī kovida potes pieejamību. SIA *Veselības centrs 4* no šīs nedēļas nogaļas un visu februāri cilvēkus Kuldīgas manēžā vakcinēs ceturtdienās, sestdienās un svētdienās pēc pieraksta, kā arī 15.00–18.00 rindas kārtībā. Darbdienās pēc pieraksta to var darīt slimnīcā. Pēc pārvaldnieku stāstītā lauku ļaudis bieži vien vispirms potējas pie ģimenes ārsta. Lielākajā daļā pagastu tādas iespējas ir. Var pierakstīties Kuldīgā atkarībā no tā, kā kursē sabiedriskais transports. Retu reizi gadījies tā, ka cilvēks tomēr nav varējis tikt pats un tad izpalīdzējis sociālais dienests. Bet tas ir tikai ārkārtējā situācijā, kas nedrīkst kļūt par sistēmu, jo šāds pakalpojums dienestam nav jāsniedz.

Daina Tāfelberga

Kļavu sula jau tek

Iestājoties atkusnim, daudzviet cilvēki jau janvārī tecina kļavu sulu. Šogad tas notiek neierasti agri, jo pierasts, ka to sāk darīt aptuveni februāra vidū.

Kuldīgas tirgū sestdien šo sulu tirgoja Andris Bumbieris no Pelču pagasta *Ceriņiem*. Viņš pastāstīja, ka tas esot jau trešais tecinājums un tekot labi. *Ceriņos* iegūtais maksā četrus eiro par piecu litru trauku. Kļavu sulu varot sākt tecināt tad, kad iestājas pirmais atkusnis, un darīt līdz brīdim, kamēr šķidrumā sāk parādīties dulķes. Tad gan viss – esot jāmet miers un jāsāk lūkot, vai nav jāķeras pie bērzu sulas.

Kļavu sula, ko mēdz dēvēt par dabas limonādi, var saturēt pat 10% cukura, bet parasti gan ir ap 3%. No tās

iegūst dabīgo saldinātāju – kļavu sīrupu. Ņemot vērā lielo cukura daudzumu, sulas dzeršana var ne tikai veldzēt slāpes, bet arī sniegt enerģiju. Visvairāk kļavu sulā ir mangāna un kālija, nedaudz magnija un kalcija. Dabīgais cukurs, organiskās skābes, miecvielas, vitamīni un citas bioloģiski aktīvās vielas var mazināt sāpes un stīvumu locītavās, uzlabot gremošanu. Sulai piemīt tonizējoša, urīndzenoša, pretiekaisuma, atkrēpošanas, organisma spēcinoša un brūces dziedinoša iedarbība. Līdzīgi bērzu sulai tā veicina vielmaiņu, izvada atkritumproduktus. Bet atšķirībā no bērzu sulas tā jāizdzer uzreiz un nav ilgi uzglabājama.

Alberts Dinters

Valsts policijai jauna tehnika

Valsts policijas Kurzemes reģiona pārvalde Liepājā saņēmusi projektā *SCAPE II* iegūtos 20 nakts redzamības binokļus un četras pārvietojamās videonovērošanas kameras ar planšetdatoriem, ko vajadzības gadījumā izmantos arī Kuldīgā.

Nakts redzamības binokļi *Luna Optic LN-G3-B50*, kam ir ieraksta funkcija, noderēs darbā tumsā, kas saistīts ar satiksmes uzraudzību un mednieku kontroli, kā arī atsevišķās operatīvās darbībās. Tos var novietot uz stāfiva, ar bezvadu internetu savienot ar telefonu un notiekošo vērot mobilajā ierīcē.

Otrs ieguvums ir pārvietojamās videokameras *Reolink Go G4* ar planšetdatoriem, kas noderēs kārtības kontrolei atsevišķās pasākumu vietās vai ikdienā. Tās pēc vajadzības var izlikt ielās un pēc tam noņemt.

Daļa binokļu Kuldīgas iecirknī nonāks tuvākajā laikā, jo vēl notiek tehnikas sadale. Savukārt videokameras Kuldīgas ielās tiks izmantotas tad, ja pilsētā notiks lieli pasākumi.

Konkursā par binokļu iegādi bija trīs pretendenti, un iepirkuma komisija izvēlējusies SIA *Cricoo*. Līguma summa ir 18 991 eiro. Šis pretendents uzvarēja arī konkursā par videokameru iegādi – tur summa ir 5154 eiro. Projekts *SCAPE II* ilgst divus gadus un notiek *Interreg V-A* Latvijas–Lietuvas pārrobežu sadarbības programmā. Kopējais finansējums ir ap 473 000 eiro, no kuriem 85% jeb aptuveni 402 000 eiro finansē Eiropas Reģionālās attīstības fonds. Programmas nolūks ir palīdzēt novadus padarīt konkurētspējīgākus un pievilcīgākus dzīvošanai, uzņēmējdarbībai un tūrismam.



Binokļi ar nakts redzamību Valsts policijai palīdzēs nelikumības pamanīt daudz labāk. Malumediķiem, maluzvejniekiem un citiem likumpārkāpējiem nu jāuzmanās, jo tumsa vairs nedos vēlamo aizsegu.

Alberts Dinters
Valsts policijas arhīva foto

NO KĀRTĪBAS SARGĀTĀJU IKDIENAS

Dzīvesbiedrs aizmūk, kaimiņš izbroukā dārzu

Stāsta Kuldīgas novada pašvaldības policijas priekšnieks Kaspars Šabāns.

10. janvāris. No rīta mums zvana, ka Vārmes bērnudārzam netiek tīrīts jumts – sakrājies sniegs. Sazināties ar direktori, kura sola, ka šajā dienā viss tiks notīrīts. Problēmas ar sniegu arī Kuldīgā, Annas ielā. Noskaidrojam, ka īpašniece pati to nevar, tāpēc tiks iesaistīti *Kuldīgas komunālie pakalpojumi* (KKP). Pēc bāriņtiesas lūguma iegriezami pie kādas ģimenes Priedainē. No rīta mājās neviena nav, atkārtotā vizītē ierodamies vakarā, kad visi ir mājās. Zvans par bojātu ceļa zīmi Piltenes ielā – paziņojam KKP. Grants ielā automašīna esot atstāta pa vidu brauktuvei. Kad aizbraucam, auto ir, bet novietots, nepārkāpjot noteikumus. Skrundā un Raņķos bez pārkāpumiem.

11. janvāris. Šajā dienā ir tikai viens notikums. Mums zvana, ka Liepājas ielā izcēlies ģimenes strīds. Kad aizbraucam, dzīvesbiedrs jau aizmucis.

12. janvāris. Diena sākas ar aizrādījumu autovadītājam, kurš Rumbas pagastā, riskējot iedzīvoties sodā, spēkratu atstājis neatļautā vietā. Brīdinām, un pārkāpums momentā novērsts. Apbraukājam Īvandi, Ēdoli, Alsungu. Šajā dienā mūsu darbinieks strādā Skrundā un ziņo, ka no tās Rudbāržu virzienā dodas divi lieli suņi, kuri pamūk. Vēl viņam palīdzēt lūgusi Valsts policija (VP), jo par pretlikumīgām darbībām aizdomās tiek turēti divi jaunieši, kuri pārvietojas pa pilsētu. Tiek caurskatīti videokameru ieraksti, redzētais paziņots VP. Vakara mums ziņo, ka kāds auto pie Ventas nobraucis dabas liegumā. Izrādās, ka tie ir nēģu vzejnieki, kuri pārbauda taci. Notiek pārrunas. Izsakām kārtējo brīdinājumu vadītājam, kurš Mucenieku ielā pārkāpj stāvēšanas noteikumus.

13. janvāris. VP ziņo, ka Skrundas pusē sievietei pazuduši dokumenti un vajadzīga palīdzība. Mūsu darbinieks sazinās ar radniekiem un sociālo dienestu. Kuldīgā pie

sporta halles durvīm jaunieši smēķē. Ar vienu dūma cieņtāju tiek norunāts, ka jāpaiet nostāk no ieejas. Apskatīti Raņķi, Rudbārži, Skrunda – viss mierīgi. Bāriņtiesa lūdz doties pie ģimenes, kurā māte esot reibumā un agresīva. Mājās ir bērnu tēvs, bet māte aizgājusi nezināmā virzienā. Īvandē, Ēdolē, Alsungā, kā vienmēr, mierīgi. Vakara pamanām, ka Ventas rumbā daži ieliek nelikumīgu murdu, vēlāk kopā ar Valsts vides dienestu to izņemam. Vakara dodamies uz Planīcas ielu, jo kādā dzīvoklī skaļi skan mūzika. Tā tiek izslēgta, un kaimiņiene otrai atvainojas.

14. janvāris. Kalna ielā uz ietves nogāzies žogs. Norūpējies iedzīvotājs zvana, ka Semināra parkā dekoriem visu nakti deg gaismā. Paziņojam atbildīgajiem. Pusdienlaikā zvans no ugunsdzēsējiem: Kurmāles pagastā virs takas bīstami aizlūzis un citos iekāries koks. Sazināties ar pārvaldi, kas to novāc. Kalna ielā kāds savu auto atstājis neatļautā vietā – izrakstām sodu. Zvans: bīstams plakāts Dzintaru ielā var uzgāzties kādam uz galvas. Informēts atbildīgais. Iesaistāties divu cilvēku konfliktā, jo kaimiņš kaimiņam izbroukā dārzu. Notiek audzināšanas pārrunas. Vakara mums zvana, ka nozagta auto numura zīme. Iesakām sazināties ar VP.

15. janvāris. Patrulējot pamanām auto neatļautā vietā. Vadītājs uzreiz pārbauc citur. Nākas sazināties ar kādu Grants ielas nama īpašnieku, jo viņa teritorija sen nav kopta. Saņemam ziņu no Skrundas, ka pie veikala kāda sieviete uzvedas neadekvāti, bet viņu nesastopam. Vakara Annas ielā Kuldīgā izcēlies ģimenes strīds. Pēc pārrunām visi nomierinās.

16. janvāris. No rīta uzraugām kārtību pie vakcinācijas centra. Saņemam ziņu, ka namam Policijas ielā izlauzta ārdurvis. Izrādās, tas izdarīts tāpēc, lai mediķi iekļūtu kāda vīrieša dzīvesvietā un glābtu viņa dzīvību.

Pierakstījis Alberts Dinters



Ir satraukums par rēķiniem

Nu jau lielākā daļa iedzīvotāju saņēmusi elektrības rēķinu par decembri, un ne vienam vien tas izraisa šoku, jo audzis pamatīgi. Izņēmums nav arī Renda, kur daudziem tas saņēmis pēcsvētku izjūtas.

Pagasta pārvaldes vadītāja Kristīne Kuzmina stāsta, ka, satopot iedzīvotājus un apjautājoties, kā klājas, nereti dzirdama atbilde: „Slikti.” Iemesls ir elektrības rēķins. Dažam tas rada bažas, kā samaksāt. „Ja cilvēkam ir kādi uzkrājumi, tad vēl nav tik traki,” saka K. Kuzmina. „Bet, ja nav un jādzīvo no rokas mutē, tad ir bēdīgi.” Pēc palīdzības vēl neviens nav nācis, un, kā uzskata vadītāja, patieso situāciju ar rēķinu samaksu varēs redzēt pēc pāris mēnešiem, jo pēc pamatīgā elektrības cenas kāpuma nule saņemti pirmie. Viņa pieļauj, ka varētu būt tādi cilvēki, kuri samaksāt nevarēs, un būs jādomā, kā palīdzēt, iesaistot sociālo dienestu.

Iepriekš mēneša rēķins par elektrību bijis 50 eiro, bet par decembri – jau 110. Tādu cenas pieaugumu sajutuši arī Rendas iedzīvotāji, un daudzi nu spiesti domāt, kā turpmāk to samaksāt.

Pēc balstvakcīnas dodas droši

Kamēr daudzviet Latvijā pamata potēšana pret Covid-19 joprojām piekļibo, Rendas iedzīvotāji jau saņem trešo poti jeb balstvakcīnu. Pagasta pārvaldniece Kristīne Kuzmina skaidro, ka interese bijusi jau pašā sākumā. Izdevies visu sakārtot tā, ka nepieciešamais vakcīnu daudzums vienmēr ir bijis un uz Rendu pēc potes braukuši ļaudis arī no citiem pagastiem. Arī šobrīd devu ir gana – ikviens, kurš vēlas un kuram pienākas, var saņemt trešo. Cilvēki pagasta pārvaldē nav bijuši skubināmi, lai sapotējas: „Citreiz par to, ka kāds jau ir vakcinēts, uzzināju pāris mēnešu pēc tam, kad viņš to bija izdarījis.” Līdz ar to darbinieku potēšana pagājusi mierīgi, bez liekas pierunāšanas.

„Var visu, ja iet un dara”



Viksienu produkcija.

Rendas pagasta **Viksienos** saimnieko Maija un Raimonds Simanoviči, kuri kā pašnodarbinātie arī šajā sarežģītajā laikā pircējus priecē ar daudziem garda sīrupa veidiem un ogu sukādēm, pastilām.

Piedāvājumā, ko iecienījuši gan privāti pircēji, gan kafejnīcas, ir aptuveni 20 sīrupa veidu, dažādu ogu masa un sukādes, izstrādājumi no smiltsērķšķiem. M. Simanoviča, raksturojot situāciju, saka: „Vienkārti strādājam, meklējam iespējas tirgoties, braucam uz Liepājas tirdziņiem.” Iedzīvot šajā laikā palīdz arī tas, ka saimniecība darbojas kooperatīvā *Kuldīgas labumi* kopš tā dibināšanas. Izveidojies stabils klientu loks. Tas varētu būt lielāks, bet esot labi.

CEĻAS UN GULAS AR VIENU DOMU

Simanoviči ne no viena neko negaidot – paļaujoties uz pašu spēkiem. Atspaidu dodot kafejnīcās, kuras tad, kad var strādāt, ņem dažādus sīrupus. Maija atzīst: kādreiz gadās, ka mājās, virtuvē, pačīkstot par grūtajiem brīžiem, tomēr tas īsti neesot viņu garā. Saņemmas, ceļas un dara, kā var. „Es uzskatu, ka cilvēks var visu, ja viņš iet un dara. Mēs par darba

trūkumu nevaram sūdzēties.”

Simanoviči reģistrēti kā pašnodarbinātie un, kā jau ierasts, ceļas ar domu, iet gulēt ar domu un vēl sapņo par domu, kā visu paveikt labāk. Var jau būt tamdēļ sortiments krietni pieaudzis. Kā ierasts šajā darbības jomā, kaut kas tiek noņemts, bet vienmēr vietā nākot cits produkts. Neizdāmas likums. Tas attiecoties arī uz ierobežojumiem: ja tie tiek ieviesti, paveroties citas iespējas, piemēram, pasēdēt un izdomāt jaunu piedāvājumu. Galvenais esot mācēt šīs iespējas izmantot.

MEKLĒ DABISKO

M. Simanoviča atklāj, ka pašā pandēmijas sākumā bijusi bezcerība – rokas nolaidušās. Grūtības pārvarēt palīdzējuši pieaugušie bērni, kuri strādā un palīdzējuši rēķinus samaksāt. Tāpat bērni uzņēmušies meklēt jaunus klientus. Tas bijis fantastisks atbalsts. Lai tirdzniecība ietu vēl labāk, savulaik izveidots interneta veikals, bet tas nav nesis cerētos augļus un likvidēts, tāpēc tiek strādāts ar pastāvīgajiem kundēm. Ik pa laikam uzrodoties jauni noņēmēji, bet strauji tas nenotiek.

Tas neapbēdinot, jo jau tad, kad Simanoviču bizness aizsācies, viņu attieksme bijusi tāda:



Maija un Raimonds Simanoviči Hercoga Jēkaba tirgū Kuldīgā 2019. gada oktobrī.

rāmi, lēnām, pamazām. Sākuši ar vienu veidu, klāt nākuši nākamie, tad vēl, un tā uz priekšu. Tagad kafejnīcām ir liela interese par sulām un sīrupiem, piemēram, smiltsērķšķu sulu, smiltsērķšķu, aveņu, zemeņu un upeņu sīrupu. Individuālajiem pircējiem gaume esot dažāda, tieši tādēļ sortiments tiek turēts tik plašs.

Viksienos tapuši iecienījuši tie ļaudis, kuri vēlas pēc iespē-

jas dabiskākus produktus ar zemu cukura saturu un bez E vielām. Dažreiz kāds jauns tapis pēc klientu vēlmēm, piemēram, plūmju sīrups vai smiltsērķšķu un pīlādžu sīrups, ko kāda kundze gadiem pērkot joprojām, un nu tas iegaršojies arī citiem, sevišķi Jelgavā. Savukārt smiltsērķšķu un upeņu sīrups radies Sabīlē pirms pandēmijas. Tirdziņā daudzi tirgotāji nosaluši, un, lai

sasildītos, sākuši jaukt sīrupus kopā. Pagaršojot saprasts, ka smiltsērķšķu-upeņu ir gana gards, un sākuši to ražot.

Maija cer, ka beidzot pandēmijai varētu pienākt gals, lai visi var atgriezties pie normālas dzīves, tomēr priecājas, ka ir bijis spēks iesākt turpināt un ka pašlaik situācija ir laba.

Lappuse tapusi ar *Kuldīgas novada pašvaldības* līdzfinansējumu.

Par spīti grūtībām – jāgrib tik darīt

Amanda Gustovska
Elīnas Ceras, Agates Ūdres, Daces Krūmiņas un
Ineses Ozoliņas arhīva foto

Kāds bijis aizvadītais gads jauniešiem Kuldīgas novadā: Skrundā, Kuldīgā un pagastos?

KULDĪGĀ Priecājas par katru, kas piesakās

Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centra (BJC) direktore vietniece Agate Ūdre secina: ņemot vērā ierobežojumus valstī, simtprocentīgs darbs nav noticis, taču ir meklētas citas iespējas, lai bērni un jaunieši var darboties pulciņos, apmeklēt nodarbes jauniešu mājā.



Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centrs pie Ventas rumbas gatavojas skolēnu Dziesmu un deju svētkiem.



Agate skaidro, ka daudzi lieli, spilgti pasākumi nav bijuši, taču rīkotas vairākas meistarklases un tikšanās. Kad ierobežojumi to ļāvuši, tad arī klases vakari.

TRIS NOZĪMĪGĀKIE

Pirmajā pusgadā viss noticis attālināti: „Konkursi un skates notika, iesniedzot video gan skatuves runas, gan dažādiem folkloras un mūzikas konkursiem.” A.Ūdre stāsta, ka aktīva bijusi arī vasara: „Mājā beidzās mācību gads, un tie skolēni, kas bija iesaistīti Dziesmu un deju svētku sagatavošanā, visu vasaru piedalījās aktivitātēs *Dziedi un dejo*. Tas bija īpaši.”

zelta gabaliņi. Apbalvojām tos audzēkņus, viņu vecākus un pedagogus, kuri devuši īpašu ieguldījumu bērnu un jauniešu centra ikdienas dzīvē un attīstībā.”

Vēl Agate min sadraudzības pasākumu, kas rīkots novadu apvienošanas iespaidā: „Mums bija svarīgi, lai jaunieši atbrauktu un sadraudzētos. Kopā bija trīs šādi pasākumi: Kuldīgā, Skrundā un Alsungā. Jaunieši no citām vietām novadā brauca arī uz vairākām meistarklasēm, kas notika Kuldīgas jauniešu mājā.”

IEROBEŽOJUMU DĒĻ – MAZĀK VAI ATCELTI

Gada laikā, kad iespējas tikties nebija, vietnē Zoom jauniešiem rīkotas dažādas mācības un darbnīcas par neformālo izglītību un digitālajām prasmēm. Kad noteikumi atļāva, rīkoti pārgājieni. Šoreiz nosaukums bija *Mūsu*

pagājušajā gadā, tad tie notika krietni mazāk nekā pirms kovida pandēmijas, jo bija jāievēro daudz noteikumu. Visus diemžēl izpildīt nevarējām, tāpēc nācās kādas aktivitātes pārceļt vai uz nenoteiktu

laiku atlikt, piemēram, šogad ne-notika Jauniešu diena un jauniešu mājas pagalma svētki,” atzīst A.Ūdre.

Dalību pasākumos nevarot saīdināt ar iepriekšējiem gadiem, jo apmeklējums bijis pavisam neliels: „Citus gadus pasākumi un meistarklases tika apmeklētas daudz aktīvāk, bet tagad priecājamies par katru bērnu un jauniešu, kurš piesakās un iesaistās mūsu rīkotajās aktivitātēs.”



Kuldīgas novada jaunieši vienojas sadraudzības pasākumā Rudbāržos.

SKRUNDĀ Savu pasauli veido paši

Skrundas jauniešu centra vadītāja Inese Ozoliņa teic, ka gads bijis bagāts ar pārgājieniem un citām nodarbēm: „Esam darījuši visu, kas atļāvis.”

Ši. Jaunieši ir ļoti aktīvi un situācijai valstī pielāgojas. Cenšamies, cik vien iespējams.”

JA ESI GATAVS, TAD IZDOSIES

Par spīti pandēmijai gads bijis piedzīvojumiem bagāts. Par spilgtāko Inese stāsta: „Tikko novadi apvienojās, tā Rudbāržos sarīkoju sadraudzības pasākumu visiem Kuldīgas novada jauniešiem. Tas notika laukā, un kopā bija ieradušies ap 40 cilvēku. Fotoorientēšanās sacensības ļoti labi noritēja vēl pirms ierobežojumiem, kas stājās spēkā pāris dienu vēlāk. Jaunieši viens ar otru ļoti sadrau-

dzējās un jau gaida, kad varēs vēl kāds šāds pasākums notikt.”

Aizvadīto gadu I.Ozoliņa noteikti vērtē kā veiksmīgu: „Mēs paši veidojam pasauli sev apkārt. Ja esi gatavs darboties un būt kopā ar jauniešiem, viņus uzklaušīt, izpildīt viņu vēlmes, tad viss var notikt. Man nekas sliktas nav sakāms. Pašiem tik jāgrib darīt.”

MEKLĒ CITAS IESPĒJAS

„Protams, arī Skrundā ir jaunieši, kuriem Covid-19 sertifikāta nav, bet kuri gribētu pasākumos iesaistīties, taču diemžēl tādi ir noteikumi. Jācer, ka nākotnē kas

mainīsies, lai gan neticu, ka sertifikāti vairs nebūs vajadzīgi. Domāju, ka turpmākajā dzīvē jābūt gataviem uz to, ka tie būs vajadzīgi, lai varētu darboties kopā,” spriež Inese.

Neko lielu kovids gan nav izjaucis, vienīgi Rudbāržu sporta svētki ierobežojumu dēļ nav notikuši: „Mēs vienmēr esam mēģinājuši atrast kādu iespēju, lai pasākums notiktu. Ja nevar telpās, izplānojam kādas aktivitātes laukā. Ja vien ir bijusi iespēja, esam to izmantojuši. Siltākā laikā gājām pārgājienos. Apmeklējam Rudbāržu Piena muižu, uz turieni un

ALSUNGĀ Sasniegumi pat Latvijas mērogā

„**P**ieredze, sadarbība un līdzdalība – šie trīs vārdi visspilgtāk raksturo aizejošo gadu Alsungas jauniešu dzīvē,” saka Elīna Cera, kura ir BJC darbiniece šajā pagastā. Turklāt biedrība *Liepu ielas radošais kvartāls* valsts mēroga konkursā *Labākais darbā ar jaunatni* nupat uzvarējusi kategorijā *Līdzdalības stiprinātājs*.

E.Cera vērtē: „Pandēmija, ierobežojumi un mainīgā ikdienas gada sākumā šķita neapverama, bet, laikam ritot, spējam būt elastīgāki un kombinēt iespējas būt kopā gan brīvā dabā, gan tiešsaistē. Alsungas jauniešiem gads bijis pārbaudījumu pilns, toties bagāts ar zināšanām, kas iegūtas dažādos tiešsaistesursos un semināros, vēlīts izaugsmei un spējai domāt un rīkoties nestandarta situācijās.

Gada sākumā, plānojot aktivitātes, tika ņemts vērā, vai un kā ierobežojumu dēļ tās varēs sarīkot tiešsaistē, svaigā gaisā vai mazākā dalībnieku lokā. Un iecerētais lielākoties ir izdevies, taču dažas idejas esam paglabājuši un noteikti realizēsim, tiklīdz atgriezīsimies ierastajā dzīves ritmā.”

MOTO – SALIEDĒTIES

Elīna uzsver: lai gan lielākā daļa gada pavadīta, ievērojot stingrus ierobežojumus, vasaras mēnešus jaunieši varējuši izbaudīt, atkal satiekot sen neredzētus draugus, vienojoties pasākumos. „Kā viņiem pašiem saistošāko var minēt Alsungas jauniešu dienu, ko



Ieskats Alsungas jauniešu dienā.



Alsundznieces Laura Eleonora Oberšate, Evelīna Vanaga, Enija Žilinska, Annija Zignere, Paula Kleinhofa un Megija Gulbe mācībās Kuldīgas jauniešu mājā kopā ar tās darbinieku Adrianu Dravnieku.

jau trešo gadu lielākoties plāno, rīko un izvērtē paši jaunie aktīvisti. Svētku moto – ne tikai izkustēties, bet atkal saliedēties, mežā izpildot komandas uzdevumus. Pirms tam ieguldīts darbs projektu rakstīšanā un visa sagatavošanā, lai šī diena būtu īpaša.”

Siltos mēnešus drosmīgākie Alsungas jaunieši no 14 gadiem pavadījuši, iegūstot pirmo darba pieredzi. Taču viņi paspējuši ne reizi vien apmeklēt mācības Kuldīgas jauniešu mājā, kā arī lielu pieredzi ieguvuši projektā *Pumpurs*, kura tēma ir *Saredzi, sadzirdi jaunatni*.

BAŽU BIJIS DAUDZ, BET VELTI

Par šķēršļiem E.Cera skaidro: „Novadu reforma ne vienam vien radīja neskaidrības un milzum daudz neatbildētu jautājumu – saņemot neizpildītu komandu, taču Kuldīgas novada bērnu un jauniešu centrs uzreiz arī mūs uzrunāja līdzdarboties, turpinot ciešo sadarbību.

Mūsu bažas izgaiss – no novadu reformas esam ieguvēji, galvenokārt iegūstot jaunu un vēl noturīgāku draudzību ne tikai ar Ēdoles, bet arī Skrundas, Rudbāržu, Vārmes un citu vietu jauniešiem. Priecē tas, ka varam dalīties pieredzē,

pasākumos būt viens vesels. Pamanām arī būtiskus uzlabojumus kā brīvprātīgā darba iespējas, tā atbalstā jauniešiem ar grūtībām mācīties.” Septembrī Jauniešu forumā arī Alsungas aktīvistiem bija iespēja izteikt savu redzējumu par jaunatnes dzīvi apvienotajā Kuldīgas novadā un tapt sadzirdētiem.

IEGULDĪJUMS NOVĒRTĒTS

Arī sasniegumi pērn neizpalika: „Par Alsungas pamatskolas vērtības *Sadarbība* stiprināšanu pateicību gada beigās saņēma četras aktīvākās skolēnu domes pārstāves: Paula Kleinhofa un Enija

Žilinska (9. klase), Laura Eleonora Oberšate un Diāna Gulbe (7. klase). Viņas to apvieno ar citu Alsungas jauniešu pasākumu rīkošanu.

Gada nogalē, kad tiek izvērtēti paveiktie un plānotie nākamais gads, Alsungas aktīvo jauniešu biedrība *Liepu ielas radošais kvartāls*, pašai pat nenojaušot, konkursā *Labākais darbā ar jaunatni 2021* tika izvirzīta kategorijai *Līdzdalības stiprinātājs*. Sīrsnīgā gaisotnē 28. decembrī apbalvošanā tiešsaistē pavisam pasniegtas 11 balvas septiņās kategorijās, un viena no tām – arī Alsungas radošajiem jauniešiem.”

VĀRMĒ Iesaistās un sadraudzējas

Vārmes jauniešu iniciatīvas centra *Čiekurs* vadītāja Dace Krūmiņa uzsver, ka daudz plānotu pasākumu Covid-19 izjaucis, tomēr gadu viņa novērtē kā izdevušos. Galvenais uzdevums bijis sanākt kopā, sarīkot sadraudzību *Sustrupos*, un tas noticis, pateicoties Karlinai Pileniecei.

SVARĪGĀKIE IZDEVUŠIES

Mācību gads septembrī iesākts ar sadraudzību. Lai gan jaunieši jau bija pazīstami, dalību jauniešu centrā katrs sācis citā laikā: „Šis pasākums manā skatījumā bija svarīgs un vajadzīgs. Tā bija iespēja Vārmes jauniešiem saliedēties un sadraudzēties, un tas izdevās labi. Spēlējām spēles un cepām desinas ugunskurā – tas viņiem ļoti patika. Mums vairāki puīši iet jaunsargos, un tur daudz kas jau iemācīts, tāpēc viņi mācēja visu sagatavot paši.”

Tāpat sīrsnīgs bijis Kuldīgas novada jauniešu sadraudzības pasākums Liepu birzī: „Arī tur varēja kopā spēlēt dažādas lielās āra galda spēles: cirku, riču-raču. Vēl bija kopīga zupas ēšana.”

Svarīgs darbs tiekot rīkots katru gadu – rudens lapu grābšana: „Mēs ejam palīdzēt Vārmes pagasta pārvaldei sakopt teritoriju. Iepriekšējā gadā skaits nebija liels, taču strādājām kārtīgi. Pēc darba bija kārtojama *Čiekura* dzīves sastāvdaļa.”

Dace teic, ka gada laikā jaunieši daudz apguvuši. Ziemassvētkos iemācījušies radīt videoapsveikumu. Ar koordinatori Dinu Gūtmani uz neformālās izglītības mācībām Kuldīgas jauniešu mājā aizbraukuši arī Vārmes jaunieši: „Viņi pirmo reizi saskārās ar šādu tēmu, bet, kad atbrauca mājās, jau bija radušās pirmās idejas.”

NEDAUDZ, BET PIEVIENOJAS

Grūtības, protams, radījuši epidemioloģiskie ierobežojumi. „Pie mums nāk gan tādi jaunieši, kam ir Covid-19 sertifikāts, gan tādi, kam nav, tāpēc pasākumi pārsvārā notika laukā. Iepriekš izplānotais arī neizdevās, un par to gan žēl,” nosaka D.Krūmiņa. „Salīdzinot ar citiem gadiem, pagājušajā gadā skaits nebija liels, taču sākās pandēmija, radās vairāki jaupienācēji, kurus ierobežojumu dēļ tajā brīdī nevarēju likt kopā ar *Čiekura* jauniešiem. Kad kāds grib piedalīties vai atnākt uz jauniešu centru, viņš piezvana un pasaka, ka būs. Pateicoties jauniešu iesaistei, esam padarījuši pat vairāk nekā iepriekšējā gadā. Ap Ziemassvētkiem mūsu bariņam pievienojās vēl divi lieli puīši, un es par to priecājos – jūtu, ka interese ir un informācija, ka šeit darbojamies, tiek pārņemta no mutes mutē.”



Vārmes jauniešu centrs Čiekurs tūlīt filmēs Ziemassvētku video.

Siltums nav bez maksas



Kuldīgas siltumtīklu vadītājs Andris Aniņš.

Pērnā gada nogale uzņēmumam *Kuldīgas siltumtīkli* ir bijusi gana ražīga, un par to var pārliecināties, apmeklējot tā Facebook profilu. Daudz darba, novēršot avārijas, pieķerti ļaudis, kuri mēģinājuši iejaukties siltuma skaitītājos, atrastas nelegāla pieslēguma vietas, par kurām gadiem visi aizmirsuši. Par to Kurzemnieks sarunājas ar uzņēmuma vadītāju ANDRI ANIŅU.

tāka un interesantāka. Ir ļoti liela atšķirība, ko var darīt telpās un ko laukā. Kas der telpām, neder ārā. Es negribu teikt, ka tā vienmēr ir mērķtiecīga kaitniecība, jo bieži vien tā ir nezināšana. Jā, tas savā ziņā ir veids, kā cilvēki mēģina ietaupīt, bet tas neatmaksājas. Bet, ja zini, ka vajadzīga rūpnieciski izolēta caurule, bet tās vietā zemē ieliek telpu materiālu, tad to es jau klasificētu kā kaitniecību. Mazu noziegumu.

Ģadās, ka telpās kādam ir par vēsu, un tad tiek nolemts izbūvēt silto grīdu. Ko tas nozīmē? Vienam būs silti, citiem auksti. Ļoti reti šādos gadījumos citi to nejut. Kas notiek? Mainās mājas siltuma cirkulācija, siltuma atdeve – siltā grīda bieži vien *apēd* arī kaimiņiem paredzēto siltumu. Lai apsildītu grīdu, vajag daudz vairāk karstā ūdens, tam jāplūst cauri lielākai teritorijai, nevis tikai cauri radiatoriem. Tas pats notiek tad, ja kāds nomaina radiatorus. Dzīvoklī paredzēti viena izmēra, bet kāds uzliek daudz lielākus. Tam, kurš pārbūvējis, ir karsti – jātur vaļā logi, un jāsilinda atmosfēra, bet citiem vēsi. Visi maksā vienādi, bet viens sildās vairāk.

Kur vēl var kļūdīties?

Nepareizi tiek iebūvēts pievads, apsaiste, nepareizs ir cauruļu diametrs. Pārējie cieš un maksā.

Ja standarta piecstāvu mājā viens sev ierīko silto grīdu, kā mainās siltumapgāde citiem?

Kā jau minēts, tāda grīda *apēd* daudz siltā ūdens, kam no stāvvada jānonāk citos dzīvokļos. Ja cirkulācijas cilpā šis dzīvoklis ir pēdējais, tad vēl ir cerība, ka arī pārējiem būs labi, bet, ja pa vidu, tad bez variantiem. Vēl ir tādi *faķi-*

ri, kuri uztaisa papildu siltuma elementus, aizvelk uz vannas istabu. Ir redzēts, ka no stāvvada pieslēgums radiatoram ir mīkstā caurule, kas pa vidu safīta riņķu riņķos. Cilvēku izdomai nav robežu. Vasarā dzīvoklī bijis meistars, kurš mainījis radiatorus un, to darot, ar *fleksi* sazāģējis stāvvadu. Nevis nejauši, ka knapi var redzēt, bet tā kārtīgi! Kad rudenī palaiž siltumu, tur karstais ūdens iet pa gaisu strūklām! Gan pašam, gan kaimiņiem applūda dzīvokļi. Turpmāk sistēmu zem spiediena turēsim arī vasarā. Ar vēsu ūdeni, bet lai tā nav tukša.

Daudzi varētu teikt, ka konsultācijas Kuldīgas siltumtīklos vai uzņēmuma meistars izmaksās dārgi.

Mūsu izcenjums nav zem pašizmaksas – mēs to nemaz nedrīkstam darīt, bet nedomāju, ka tas ļoti atšķiras no citu cenām. Taču ir runa par kompetenci. Tā nav salīdzināma ar tiem, kuri šādu darbu ikdienā nedara. Kuldīgā nav citas vietas, kur kompetence par siltumu būtu tik liela kā pie mums. Šādi speciālisti nav ļoti. Mēs nevienam, kurš nācis pēc padoma, neesam aizraidījuši prom. Tas būs labāk nekā bez zināšanām kaut ko darīt uz savu galvu, jo zinām, ka pēc konsultēšanās sistēma tiks izbūvēta, kā vajag, vai ļoti tuvu tam, un tas ir milzu ieguvums ilgtermiņā. Fiziski palīdzēt visiem pietrūkst laika, bet padomu varam dot jebkurā brīdī. Atnāc un piekļauvē! Es domāju, ka gandrīz katram Kuldīgas iedzīvotājam ir kāds pažiņa, kurš strādā pie mums.

Kāda ir situācija ar siltummezgliem mājās?

Jāatzīst, ka lielākajā daļā māju nekas nav darīts kopš padomju ga-

diem. Ja nav bijušas lielas pārmaiņas, sistēma turpina kalpot; ja kāds kaut ko darījis, lai atrisinātu individuālu problēmu, var sanākt *ziņas*. Par vairākām mājām zinām, ka tur notikusi pašdarbība un ir problēmas. Ja nemaldos, nevienā daudzdzīvokļu namā siltuma sistēma nav pilnībā nomainīta. Liepājā šādas ēkas ir. Jautājums – vai mājas iedzīvotāji ilgi to var atļauties. Bieži vien viņi turpina dzīvot tā,

„Izveidojām atsevišķu nodaļu: īpaši cilvēki, sazinoties ar apsaimniekotājiem vai iemītniekiem, pagrabos apskata siltummezglus un var tos apkopt, var arī apskatīt stāvvadus.”

kā ir, un pārmaksā. Vēl ir problēma, ka mājas vidū ir silti, bet vēsi – tikai gala dzīvokļos. Kā tiek pieņemti kolektīvie lēmumi par siltināšanu? Visiem balsojot. Un tad nereti ir kā teicienā: „Ne mana cūka, ne mana druva.” Daudzstāvu māju burvība... Ir savi ieguvumi – nav jāplūst zāle, nav jādomā par cauru jumtu, bet ir arī mīnusi. Siltumapgāde to ļoti jūt.

Vai pienācis laiks skaļi runāt par apkures sistēmu maiņu?

Pirmais solis, kuru jau spērām, ir atsevišķas nodaļas izveide: mūsu atbildība beidzas pie ievada mājā, un ir īpaši cilvēki, kuri, sazinoties ar apsaimniekotājiem vai iemīt-

niekiem, dodas pagrabos un apskata siltummezglus. Līdz šim uz apskati vai bojājuma novēršanu esam saukti tad, kad notikusi avārija. Šie cilvēki var siltummezglu apkopt, lai viss būtu kārtībā.

Nākamais solis no mūsu puses ir piedāvājums apskatīt arī stāvvadus. Neiet tik ātri, kā bijām plānojuši, bet pamazām ejam uz priekšu. Ir daudz neplānotu darbu, un tieši šobrīd meklējam jaunus darbiniekus. Es labprāt izmantotu iespēju un tos, kuri vēlas šajā jomā strādāt, aicinātu ar mums sazināties.

Gribu tomēr atgriezties pie nelegālajiem pieslēgumiem. Pērn bija skaļš notikums Kuldīgā, Tehnikas ielā.

Situācija ir izpētīta, un tā nav viennozīmīga. Bez vainas nav arī *Kuldīgas siltumtīkli*, jo laika un naudas trūkuma dēļ savulaik uzņēmums pieslēdzies Tehnikas ielas otrā nama siltuma sistēmai, mutiski apsolot, ka nākamajā gadā ēkai apkārt izbūvēs pats savu trasi, bet tur esošo izmantos tam, lai pagaidām piegādātu siltumu blakus mājai. Gājuši gadi, mainījusies uzņēmuma vadība un darbinieki, un jautājums palicis karājamiem gaisā. Bet ēkas īpašnieki nevarēja nezināt, ka caur viņu sistēmām gadiem plūst *Kuldīgas siltumtīklu* siltums.

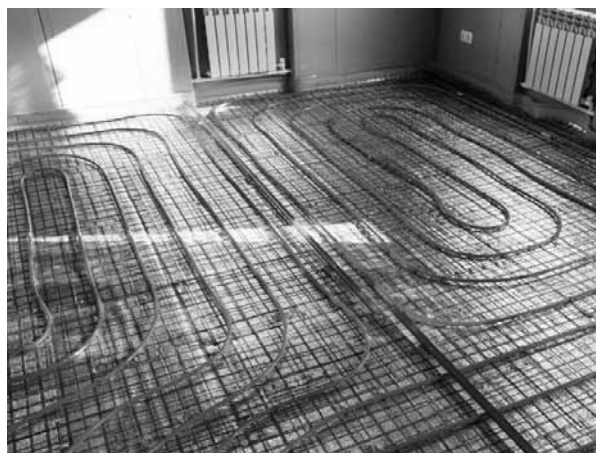
Kāda ir kopīgā situācija ar nelegālajiem pieslēgumiem?

Mūsdienās tas ir teju neiespējami, jo sistēmas ir zem spiediena un mēs uzreiz redzam svārstības. Ja tas izdarīts senāk, tad to pamānīsim tikai ar laiku. Diemžēl jāsaņū: agrākos laikos bijuši arī tādi uzņēmuma darbinieki, kuri kādreiz iedzīvotājiem palīdzējuši sistēmu apiet, bet tie pie mums vairs nestrādā.

„Siltā grīda vienā dzīvoklī bieži vien apēd arī kaimiņiem paredzēto siltumu. Visi maksā vienādi, bet viens sildās vairāk.”



Bērnodārs *Cīrulītis*. Piemērs tam, ka siltumtrases pievads ar ārā nepiemērotiem materiāliem ar laiku plīsīs un notiks avārija. Ja kaut ko dara, tad tikai ar atbilstošiem materiāliem.



Gribi sev dzīvoklī silto grīdu vai lielākus radiatorus? Rēķinies, ka no tā var pamatīgi ciest tavi kaimiņi! Pašam uz savu galvu neko nevajadzētu darīt.



Pēdējā laika skaļākais notikums – *Kuldīgas siltumtīklu* darbiniekiem sākotnēji likās, ka Tehnikas ielā 2 senāk pa kluso izbūvēts nelegāls pieslēgums siltumtrasei. Tomēr patiesība tāda, ka arī pašvaldības uzņēmums daļēji pie tā vainojams, – pirms daudziem gadiem pieslēdzās vietējai trasei un to aizmirsā.

Cenas kāpj strauji, lejupslīdi neprognozē

Patēriņa preču cenas gada laikā sasniegušas rekordlielu kāpumu un straujāko tempu pēdējā desmitgadē. Pēc Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem nepilnos 12 mēnešos tās pieaugušas par 7–40% atkarībā no preču grupas, bet īpaši pārtikai. Ekonomisti lēš, ka virsotne tiks sasniegta vēl janvārī, bet arī tuvākajos mēnešos cenu izmaiņas turpinās pārsniegt sezonālo svārstību līmeni.

DECEMBRĪ VISVAIRĀK

Kopumā patēriņa cenas augušas par 7,9%, bet visstraujākais kāpums bijis decembrī. Iepriekš augstāka inflācija bija 2009. gada martā, kad, salīdzinot ar 2008. gada martu, cenu kāpums bija 8,2%. Pandēmijas pirmā gada (2020.) nogalē bijis pat kritums par 0,5%, bet tas samazinājies līdz pērnajam aprīlim, kad sākās ievērojamāks pieaugums – no tā brīža līdz novembrim par 5,2%. Decembrī cenu līmenis pieauga vēl par 0,4%, un tas ir straujākais kāpums, salīdzinot decembrī pēdējos piecos gados (kopš 2017. gada). Precēm vidējais cenu līmenis auga par 0,3%, bet pakalpojumiem – par 0,5%. No ikdienas pārtikas gada periodā dārgāki kļuvis kartupeļi – par 42,8%, griķi – par 42,3%, sīpoli – par 35%, kviešu milti – par 30%, burkāni – par 27%. Cena augusi sieram un biezpienam, pienam, jogurtam un olām. Dārgāka kļuvis arī maize, milti un citi graudaugu produkti, tāpat sviests, ievārtjums un medus, olīveļļa un margarīns, bet lētāka kļuvis cūkgaļa – par 10,9% – un šokolāde.

ENERGORESURSU DĒĻ

Kā Ekonomikas ministrijas vērtējumā norāda analītiķe Ieva Šnīdere, lielākās izmaiņas bijušas cenas kāpumā pārtikai, elektroenerģijai, gāzei un citam kurināmajam. Dabasgāzei cenu noteica pasaules naftas birža, kur tā pieauga par 51,3%. Tas sadārdzināja siltumu, īpaši otrajā pusgadā, kopumā gadā pieaugot

par 21,9%. Savukārt maksa par elektrību auga par 32,7%, un to izraisīja kāpums dabasgāzei, kā arī pieprasījuma pieaugums par 7,2%. Tāpat to ietekmēja straujš pārtikas cenu kāpums pasaulē – visievērojamāk pienu produktiem, maizei un graudaugiem, kartupeļiem un citiem dārzeņiem, savukārt samazinājās cūkgaļai.

I.Šnīdere piebilst, ka pārtikas cenu izmaiņas lielā mērā nosaka pasaules cenas. Pērn tās palielinājās gandrīz visos mēnešos, izņemot jūniju, jūliju un decembri, sasniedzot augstāko līmeni pēdējos desmit gados. Pārtikas cenas pasaulē vidēji gadā augušas par 28%. Tās pieauga visās galvenajās produktu grupās, visstraujāk augu eļļām un cukuram, vislētāk – pienu produktiem un gaļai. Kāpums sākās pagājušā gada vidū, un to noteica vājāka piegāde no galvenajām ražotājvalstīm un straujš importa pieprasījums augu eļļām un cukuram, kā arī jēlnaftas cenu kāpums, vairāk produkcijas novirzot biodegvielas ražošanai.

NOTEICA PASAULĒ

Analizējot degvielas cenu, analītiķe norāda, ka Latvijā gadā tā palielinājies par 30,3%. Pasaules naftas cena gada nogalē, salīdzinot ar iepriekšējo decembri, auga gandrīz par 50%, nepārtraukti kāpjot visu aizvadīto gadu. Bijis arī neliels kritums aprīlī, augustā un pašās gada beigās.

Pakalpojumu jomā cena auga par 3,8%. Lielākā ietekme bija no kāpuma zobārstniecības un ārstu speciālistu pakalpojumiem.

Tāpat sadārdzinājās atpūtas un kultūras pakalpojumi (dalība atpūtas un sporta pasākumos, TV abonēšanas maksa), kā arī ēdināšana. Saistībā ar akcīzes nodokļa paaugstināšanu alkohola un tabakai gada laikā cena auga par 2,9%. Lielākā ietekme šajā grupā bija cenu kāpumam cigarešu, stiprajam alkoholam un liķieriem. Apģērbu un apavu cenas pieaugums bija straujākais kopš 1999. gada. Tā palielinājās par 3,8%, īpaši aprīlī, bet krita vasaras mēnešos. To noteicis pieaugošais pieprasījums saistībā ar Covid-19 ierobežojumu mīkstināšanu. Arī decembrī bijis lēnākais cenu samazinājums apģērbiem un apaviem šajā mēnesī pēdējos 15 gados. Ar transportu saistītām precēm un pakalpojumiem cena augusi par 14,8%, un to galvenokārt noteica degvielas cenas pieaugums.

VĒL PĀRSNIEGS LĪMENI

„Pērn gada vidējā inflācija bija 3,3%, un sagaidāms, ka arī tuvākajos mēnešos cenu izmaiņas pārsniegs sezonālo svārstību līmeni,” prognozē speciāliste. „Galvenā ietekme joprojām būs saistīta ar to, ka pasaulē kāpj cena energoresursiem un pārtikai. Sagaidāma pakārtota ietekme uz rūpniecības precēm un pakalpojumiem. No pavasara (aprīļa, maija) patēriņa cenas stabilizēsies, bet, ņemot vērā kāpumu pirmajos mēnešos un bāzes efektu, gada vidējā inflācija prognozējama augstāka par pērn vēroto. Vienlaikus to noteiks pasaules cenu svārstības.”

Svārstības bijušas vienmēr

Mazumtirdzniecībā cenas tiek uzraudzītas nepārtraukti neatkarīgi no tirgus situācijas, stāsta SIA *Elvi Latvija* komercdirektore Laila Vārtukapeine.

Novērots, ka pārtikas cenas svārstās visu laiku, tās ietekmē gan sezonālitate, gan laika apstākļi, gan citi faktori, un kāpumam seko lejupslīdes periodi. Lai gan šībrīža situācija lielākoties saistīta ar globāliem procesiem un resursu sadārdzināšanos, iekšzemē kāpums vienas kategorijas precēm ir ļoti dažāds. Bieži vien tas vairāk saistīts nevis ar piederību konkrētai preču grupai, bet ar ražotāja saimniekošanas veidu. Ir tādas preču kategorijas, kurās viens uzņēmums cenu ceļ būtiski, bet cits, kas izmanto ilgtspējīgas tehnoloģijas un ir mazāk atkarīgs no ārējiem faktoriem, par cenas pieaugumu pat neziņo.

EKONOMISKI PAMATOTAS

„Pieģādātāju paziņojumus sa-

ņemam regulāri,” teic L. Vārtukapeine. „Domājot par pircēju interesēm, rūpīgi vērtējam, cik pamatots ir kāpums, diskutējam par zemākajām cenām, lai pircēji visu nepieciešamo var nopirkt izdevīgāk. Kā galvenos iemeslus piegādātāji min ne vien elektrības un gāzes cenas pieaugumu, bet arī izejvielu sadārdzināšanos, darbaspēka izmaksu un degvielas cenas kāpumu. Jāsecina, ka tie ir objektīvi argumenti, un preču cenu būs spiesti mainīt. Lai pircējs to mazāk justu, plānojam pirmās nepieciešamības pārtikai saglabāt nemainīgi zemu uzcenojumu. Produktu cena veikalos plauktos ir ekonomiski pamatota, un to vistiešāk ietekmē gan ražotāju noteiktās iepirkuma cenas, par kādām produkti tiek piegādāti veikalos, gan tirdzniecības izmaksas.”

IEPIRKA KRĀJUMUS

Šobrīd nav saiknes starp cenu kāpumu un ražotājvalsti, taču pie-

redze liecina, ka importa produktiem cenu izmaiņas nāk vēlāk – lielā mērā tas saistīts ar krājumiem vietējās noliktavās. „Daļu importējam un esam jau laikus sarūpējuši to preču krājumus, kurām cenu kāpums tika prognozēts. Tās vēl arvien varam piedāvāt par līdzšinējo cenu. Protams, krājumi vienā brīdī beigsies, un tad jau cenu plauktos noteiks tas, vai pasaules tirgos jau būs sācies šo preču cenu kritums.” Tautējāta par situāciju novados, komercdirektore atzīst, ka Kurzemē, tostarp Kuldīgas novadā, tendences ir līdzīgas pārējā Latvijā novērojamajām, jo veidojas globālu, ne vietēju iemeslu dēļ. Veikalu tīklā *Elvi* mārketinga turpināsies ierastajā ritmā: klientiem tiks piedāvātas izdevīgas cenas iecienītākajiem produktiem, loterijas ar balvām un citas iniciatīvas, kas palīdzēs ietaupīt. Vērienīga Kuldīgas puses veikalu reorganizācija šogad nav plānota.



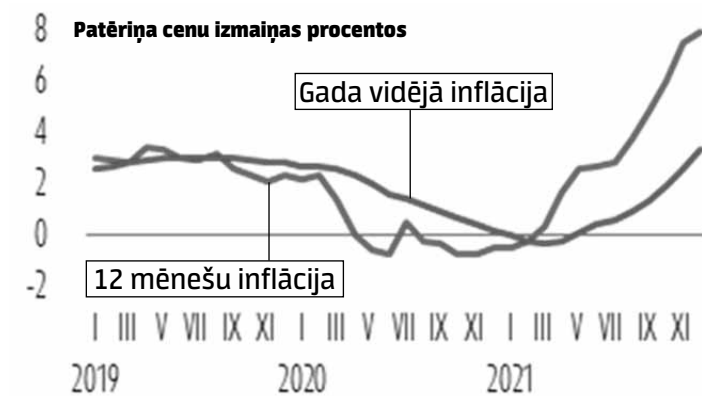
No ikdienas pārtikas precēm dārgāki kļuvis kartupeļi, jo Latvijas zemniekiem iepriekšējais bija neražas gads.

◆ **Kuldīgas tirgū** aizvadītajā nedēļā 1 kg kartupeļu maksāja **40 – 80 centus** atkarībā no lieluma un šķirnes.

◆ **Veikalos** kartupeļu cena ir krasi atšķirīgāka: to ietekmē globāli faktori un importa samazinājums.

Kartupeļu cena Kuldīgas veikalos (eiro/kg).
Piektdien, 14. janvārī, 9.00–12.00

Mini Rimi Piltenes ielā	0,72; 0,73
Mego Dzintaru ielā	0,48 (akcija); 0,69; 0,76
Elvi Gravas ielā	0,44; 0,75; 0,68
Mini Citro Piltenes ielā	0,49; 0,50
Citro Jelgavas ielā	0,45; 0,50
Maxima X Mucenieku ielā	0,49; 0,58; 0,59; 0,66; 0,79
Rimi Sūru ielā	0,58; 0,72
Citro Mucenieku ielā	0,49



PĒC DAŽIEM MĒNEŠIEM

Straujais elektrības un citu resursu maksas kāpums ir tikai pēdējos mēnešos, daudzi ražotāji vēl tikai rēķina ietekmi uz izmaksām un gala cenu, tāpēc ir sagaidāms, ka cena turpinās celties. L. Vārtukapeine pieļauj, ka importētiem produktiem tā vēl augs, ja globālā situācija nemainīsies. Citās valstīs jau tiek pieņemti lēmumi par atbalstu uzņēmumiem un ražotājiem, lai preču izmaksas samazinātu, un tas ļauj domāt, ka importa preču

cena būs atkarīga no atbalsta.

Analizējot pārdošanas datus un pircēju uzvedību, mazāks noiets veikalos vēl nesatrauc. Decembris tradicionāli ir viens no piesātītākajiem mēnešiem, turklāt pērn, salīdzinot ar 2020. gada nogali, atviegloto pandēmijas ierobežojumu dēļ svētku tika svinēti ar lielāku vērienu, pārdošanas apjoms un pirktspēja ir līdzīga. Tomēr par ekonomiskās situācijas ietekmi uz dzīves līmeni objektīvi varēšot sākt runāt tikai pēc dažiem mēnešiem.

PĀRDOD

SIA Vēvers ražo un piegādā priedes **KOKSNES** produkciju: skaidu briketes (210 EUR/paleta), šķeldu, mizas, skaidas, klucīšus (85 EUR/1,3 m³ Big Bag). Tāl. 26651831.

Piedāvājam kvalitatīvas bērza **BRIKETES**, ilgi deg, mazs pelnu atlikums, ar visu piegādi Kuldīgā 185 eiro par paleti. Tāl. 20331463.

SIA AJG plus – sazāģētu nomaļu **MALKU**. Tāl. 29399939.

MALKU maisos, kravās. Tāl. 26544462.

Skaldītu lapkoku **MALKU**. Tāl. 27885688.

Pārdod ar piegādi zāģētavas atgriezumam **MALKU**; sausu skaldītu malku; 3 m garu meža malku. Tāl. 29249578.

Sausu alkšņa **MALKU**. Tāl. 26383529.

Sausu **MALKU**. Tāl. 29254530.

Kluču **MALKU** krāmētā veidā, piegādi nodrošina. Tāl. 26632723.

Skaldītu **MALKU** krāmētā veidā, ātra piegāde. Kravas cena: 120 EUR par trīs steriem. Tāl. 25607959.

KVIEŠUS. Tāl. 26516144.

KVIEŠUS ar piegādi. Tāl. 28317460.

VAJADŽIGI

Igaunijas uzņēmums *Alfa Kvadra Invest OÜ* (reģ. Nr. 14391949) aicina darbā **DARBINIEKUS** dzelzsbetona konstrukciju rūpnīcā **SOMIJĀ**. Darbs stabilā uzņēmumā, samaksa: 10,55 EUR stundā neto, ar izaugsmes iespējām, sociālās garantijas, apdrošināšana. Vēlama iepriekšēja pieredze betonēšanas darbos un privātais transports. Lūdzam atsaukties kandidātus ar nopietnu attieksmi pret darbu. Vairāk informācijas pa tālr. +37129997816, CV sūtīt e-pastā: janis.alfakvadra@gmail.com.

PĒRK

AUTOMAŠĪNAS. Tāl. 20294598.

MEŽUS, cirsma, malku. Tāl. 26544462.

Z/s **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tāl. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA *Valinda* – **LIELLOPUS, JAUNLOPUS** dzīvsvārā. Tūlītēja samaksa. Tāl. 29434034.

DAŽĀDI

DZĪVOKĻU kosmētiskais remonts, santehnika, elektrība, siltināšana, jumta darbi, materiālu piegāde. Tāl. 22451975.

Sertificēta **TAKSATORA** pakalpojumi: meža inventarizācijas lietu izgatavošana; meža audzes novērtēšana; cirsma dokumentācijas sagatavošana; īpašuma robežu, kupicu ierīkošana un atjaunošana; bezmaksas konsultācijas. Tāl. 25731315.

Ātri un lēti ierīkojam **DZĪLURBUMUS**. Tāl. 29605105, 28205914.

SVEASKOG
BEZ MAKSAS attīra no krūmiem laukus un citas aizaugušas platības.
PĒRK zarus, cirsma atlikumus, šķeldojamo materiālu.
☎ 25 622 293 (Ārija)

Es! mūsdienīgs!
www.307.lv
Studinjūmūs laikrakstā
Kurzemnieks
iesniedz ērti no sava datora
307.lv

LĪDZJŪTĪBAS

Vai, zemīte, tev pietrūka
Kalniņā gulētāji?
Kam tu mani jaunu sauci
Zem zaļām velēnām.

/T. dz./

Izsakām līdzjūtību UĢA
ŠLAKORCINA tuviniekiem pāragrā
zaudējumā.

Bijušie Rudbāržu deviņgadīgās
skolas klasesbiedri

Un dvēseles pār mūsu galvām
Uz mūža mājām aizlido...
Pēc miesā pavadītā laika
Ir vara Liktenim, tik vien.

/Safs./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību JURA
ODZELĒVIČA tuviniekiem, viņu
kapu kalniņā pavadot.

Kuldīgas celtniecības uzņēmuma
CELTNE bijušie kolēģi

Nem mūsu mīlestību, lai tev nesalst,
Nem siltus vārdus aukstā ceļā līdz.

/O.Vācietis./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Janai
Vītei, tēti mūžībā pavadot.

Vaira, Jorens, Niks

Bet siltums paliks,
Paliks vēl aiz tevis,
Un atmiņas kā maza saule degs.

/P.Priede./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Aigai
Antoņenkovai, tēvu mūžībā pavadot.
Vilgāles sākumskolas kolektīvs

Ir apklusuši soļi,
Vien paliek mīlestības gaišais stars.

/O.Vācietis./

Klusus mierinājuma vārdus izsakām
Ievai Nečiporukai, tēti aizsaulē
aizvadot.

Tavi kolēģi Kuldīgas Centra
vidusskolā

Tie savādi skumīgie mirkļi...
Tad palīdzēt var tikai viens,
Ja kādu atmiņu gaišu
Tu savā dvēselē sien.

/K.Apškrūma./

Izsakām līdzjūtību Ievai Nečiporukai
ar ģimeni, no tēta atvadoties.

Kuldīgas novada sporta skolas
kolektīvs

Ļoti pietrūkst tavu vārdu,
Pietrūkst tevis – roku dot.
It nekad neviens vairs tādu
Nespēs tevi atkārtot.

/L.Brīdaka./

Kuldīgas slimnīca izsaka dziļu līdzjūtību
Ervīnam Gudēvičam, tēvu zaudējot.

No tevis tik daudz bija, ko gūt,
Tavas pēdas ir dziļas, tās nepazūd.

/K.Apškrūma./

Visdziļākā līdzjūtība tuviniekiem,
pavadot SEVERĪNU FREIMANI
dzimtenes kapu kalniņā.

Mednieku klubs *Padure*

Sabirzis laiks
Sīkos sniegpārslu baros.
Apsniegu balts,
Ar roku pie mūžības skaros.

/A.Putniņš./

Izsakām līdzjūtību SEVERĪNA
FREIMANA tuviniekiem.
Turlavas mednieka kolektīvs

Mēs klusējot paliekam,
Vēji šalko un mierina mūs,
Bet tava vieta, kas bija šai dzīvē,
Ir, bija un vienmēr būs.

/N.Dzirkale./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību
tuviniekiem, SEVERĪNU FREIMANI
mūžībā pavadot.

Pēteris ar ģimeni

Nu mūžs ir noslēdzies,
Stāv ozols pagalmā un skatās,
Kā aiziet tēvs caur vārtiem
Savās mūža takās.

/J.Rūsiņš./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību Sigitai
Vaivadei, tēvu mūžībā pavadot.
Kuldīgas novada dome

Lūgšim tavai dvēselītei
Debess ceļā mieru gūt,
Lai ar tevi zvaigznes starā
Varam domās kopā būt.

/V.Kokle-Līviņa./

Izsakām līdzjūtību Sigitai Vaivadei, tēti
mūžībā pavadot.

Apstādījumu uzraudzības
komisijas kolēģi

Nekas nav zudis. Darbs iesakņojies
Kā koks, kas dzimtā zemē iestādīts,
Dzen sulas galotnēs joprojām
Uz jaunu pavasari līdz.

/O.Gūtmanis./

Sigita, izsakām visdziļāko līdzjūtību,
tēti pavadot mūžībā.

Kuldīgas mežniecības kolektīvs

Gaisma, kas cilvēkā dzīvo,
Un siltums, ko izstaro sirds,
Tas nezūd. Tas paliek. Un mirdz.

/V.Egle./

Izsakām līdzjūtību Sigitai Vaivadei ar
ģimeni, no tēva atvadoties.

SIA *Campus* kolektīvs

Vēl siltums paliks, paliks vēl aiz
tevis,
Un atmiņas kā maza saule degs.

/P.Priede./

Sigita, skumju brīdī esam kopā ar tevi.
Rāte

Baltie bērzi, šalciet klusi,
Sveiciet tālos apvāršņus,
Tēva sirds ir apmirusi,
Čaklās rokas mierā dus.

/J.Sirmbārdis./

Visdziļākā līdzjūtība Sigitai Vaivadei
un piederīgajiem, SEVERĪNU
FREIMANI pēdējā ceļā pavadot.
Noliecam galvas raženā dzīves
gājuma priekšā.

Klasesbiedri no 1989. g.

11. a klases Kuldīgas 3. vidusskolā

Es reizēm atnākšu uz brīdi tsv,
Lai redzētu, kā maniem kokiem
iet.

/Ā.Elksne./

Mūžības ceļā devies
mežkopis

SEVERĪNS FREIMANIS
(1933.–2022.).

Izvadīšana 22. janvārī 13.00
Meža kapos pie Kuldīgas.
Aicinām iedegt svečītes un
domās atvadīties, vēlot gaišu
mūžības ceļu.
Tuvinieki

AKCIJA

Neapēd zemeslodi!

„Kā visvienkāršāk mazināt savu ietekmi uz klimatu un vidi? Ēdot mazāk dzīvnieku valsts produktus. Pieņem izaicinājumu janvārī ēst vairāk augu un dzīvot zemeslodei draudzīgāk!”

Ar šādu uzsaukumu *Dzīvnieku biedrība* janvārī sāksi akciju, kurā ikviens aicināts aizdomāties par saviem ēšanas paradumiem un pamēģināt ko jaunu. Proti, tiek uzsvērts, ka gaļas patēriņš pasaulē aug, līdz ar to zemei draud briesmas. Lielāko daļu dzīvnieku produktu saražo industriālā lopkopība, kas videi kaitē un izšķērdē zemeslodes rūkošos resursus. Dzīvnieku produktu ražošana izmanto milzīgas platības un saldūdeni. Lopkopība ir galvenais Amazones džungļu izciršanas cēlonis. Tāpēc, ēdot vairāk augu valsts produktu, varam ļaut planētai uzelpot. Akcija turpināsies visu gadu, mājaslapā *Neapedzemeslodi.lv* ikviens var pieteikties un izmēģināt receptes tādiem ēdieniem, kas nesatur dzīvnieku izcelsmes produktus.

Akcijai pievienojies arī Kuldīgas beziepakojuma veikals *Kuule*, kura produktu klāsts ļauj pamēģināt ēdienkartē daudz jauna, gaļu, pienu vai sieru aizstājot ar veselīgām un gardām sastāvdaļām. Arī atkārtota taras izmantošana iepērkoties ir veids, kā zemeslodes piesārņošanu mazināt.

Kurzemnieks sadarbībā ar veikalu *Kuule* vienu mēnesi katru nedēļu piedāvās garda ēdiena recepti, kuru sagatavos veikala vadītāja Anita Kreicberga-Zušmane.

Alberts Dinters, veikala arhīva foto

Ikviens laikraksta lasītājs, receptes sastāvdaļas nopērkot veikalā *Kuule* un pasakot paroli *Kurzemnieks*, visām saņems **10%** atlaidi.



RECEPTĒ

BEZGLUTĒNA PANKŪKAS

Gards un veselīgs ēdiens gardajiem bezgrēka brīvdienu rītiem. Akcijā *Neapēd zemeslodi* šo recepti iepazīnu pirms vairākiem gadiem. Tā ir ļoti vienkārša, jo vajag tikai trīs sastāvdaļas. Rezultātu ēd pat mana meita.

Kas vajadzīgs:

banāns, glāze bezglutēna auzu pārslu, glāze augu piena, sastāvdaļas mājās pagatavojamam krēmam *Nutella* (lazdu rieksti, kokosriekstu eļļa, kakao, ko sablendē krēmā), dateles, agaves, kļavu un dateļu sīrups, piecu veidu augu dzēriens jeb augu piens, augstākā labuma spāņu olīveļļa cepšanai, riekstu krēmi *Aguz*.

Var pievienot dažas dateles, pie piena saldumiņam – agaves vai kļavu sīrupu, esmu likusi arī žāvētas dzērvenes. Vispirms sablendē sausas auzu pārslas, tad pievieno pārējo un atkal blendē. Atstāj uz 10–15 minūtēm, lai sabriest. Cep uzkarstētā pannā, pievieno nedaudz olīveļļas. Cepšanas laikā bieži prasās šķidrāka konsistence, jo auzas uzbriest, un tad pievienoju vēl augu pienu vai ūdeni. Ēd ar ogām, gardajiem riekstu krēmiem *Aguz*, kļavu vai dateļu sīrupu, pašgatavoto nutellu vai zemeņu ievārījumu. Labu apetīti!

Kurzemnieku

februārim var abonēt

līdz 27. janvārim:

- pastā,
- pie pastniekiem,
- redakcijā un www.abone.pasts.lv (ietaupot 1,50 eiro);

līdz 20. janvārim

pa tālruni 67008001 vai 27008001.

Laikraksta *Kurzemnieks* redakcija klientus klātienē apkalpo katru darbdienu no 9.00 līdz 12.00.

INTERESANTI

Kā klausāties mūziku

Orhūsas universitātes pētnieki Dānijā atklājuši, kā smadzenes uztver mūziku. Līdzīgi, kā tās spēj pārslēgties no tagadnes mirkļa uz nākotni, modelējot dažādus iznākumus un situācijas, lai cilvēks par nākotni justos drošāks, arī mūzikas klausīšanās, kā izrādās, nav pasīva. Līdz šim domāts, ka mūziku mēs uztveram, it kā atskatoties uz izskanējušo skaņdarbu, taču patiesībā smadzenes jau iepriekš aktīvi sagaida nākamās notis un paredz muzikālās frāzes skanējumu. Smadzenes to izdara, apstrādājot informāciju par to, kas jau ir izskanējis. Tā klausītājs vienmēr ir vienu soli priekšā skaņai. Neziņas pilns ir brīdis, kad beidzas viena frāze un sākas nākamā, jo tā var būt pilnīgi atšķirīga un sagādāt pārsteigumu, jo gaidīts kas cits. Šis pētījums arī parāda smadzeņu spēju noteikt, kad viena muzikāla frāze vai pat valodas teikums ir pabeigts vai nepabeigts.

JOKI

Iesācējs jautā instruktoram:

- Vai taisnība, ka pirmais lēcieni ar izpletņiem ir visbiedējošākie?
- Nē, visbiedējošākie ir pēdējie.

.....

Reklāma: „Mūsu medicīnas centrs ir labākais visā pilsētā! Visi klienti pie mums atgriežas atkal un atkal.”

IZGLĪTĪBA

Tehnikumā – absolventi arī ziemā

Kvalifikācijas eksāmenus nokārtojuši un diplomu ieguvuši 22 Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma (KTTT) pieaugušo grupu audzēkņi: astoņi restauratori un 14 spēkratu mehāniķi.

AR PIETĀTI PRET SENUMU

Restaurācijas programmu divus gadus klātienē apguva tie, kuri beiguši vidusskolu. Pieredzējušu meistaru – Ineses Ozoliņas (*Būvuzņēmums „Restaurators”*), Jura Zviedrāna, Jāņa Mertena, Edgara Raituma – vadībā tika apgūtas vēsturiskās izpētes, krāsu zondāžas, vēsturisko objektu (galvenokārt koka detaļu) konservācijas un restaurācijas zināšanas un prasmes.

Tehnikuma pedagoģe I.Ozoliņa uzsver, ka divu gadu mācību programma ir ļoti pārdomāta un piemērota pieaugušajiem, kuri zina, ko grib, un prot plānot savu laiku, lai starp darbu un ģimeni sekmīgi apgūtu restauratora prasmes un izstrādātu individuālu, apjomīgu diplomdarbu. Kokizstrādājumu, mēbeļu dizaina un restaurācijas nodaļas vadītājs Mārtiņš Mednieks norāda, ka tieši Kuldīgā un tehnikumā, kam īpašumā ir Baltijas skolotāju semināra ēku vēsturiskais komplekss un ir tradīcijas restaurācijā, šādām mācībām ir visatbilstošākā vide.

Eksāmenu komisija – SIA *Koka darbnīca* valdes priekšsēdis Jānis Tolpežņikovs, SIA *Kvadrums* restaurācijas darbu vadītājs Eduards Krilovs un Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes restaurācijas politikas sektora vadītāja Ieva Jekševica – īpaši augstu novērtēja izpēti Baltijas skolotāju semināra mantojumā: teicamo restaurāciju, krāsu zondāžu, āderējumu astoņām vairāk nekā 140 gadu senām ēkām durvīm.

Absolvents Juris Garokalns pēc tehnikuma beigšanas strādā uzņē-



Jaunā spēkratu mehāniķe Zane Kugelane kvalifikācijas praksē SIA Amazone.

Kuldīgas tehnikuma beidzējs, restaurators Juris Garokalns pie sava kvalifikācijas darba – agrākā Baltijas skolotāju semināra atjaunotajām durvīm.

mumā *Goldingen Woodwork* un restaurē Ēdoles pils durvis, logus un slēģus. Viņš atzīst, ka šīs programmas apguve bijis pagrieziena punkts viņa karjerā.

Tehnikuma astoņu gadu pieredze restaurācijas izglītībā ir ieguldīta jaunās, interesantas programmas izstrādē – tā ir metāla, koka, šķiedras, manuskriptu,

seno silikāta materiālu un veidojumu izpēte, restaurācija un konservācija, mākslas vēsture, vēsturisko objektu izpētes ekspedīcijas, gleznošanas pamati, kompozīcija, modelēšana, konstruēšana ar datorprogrammām. Jau šajā vasarā jauniešus pēc pamatskolas tehnikums uzņems jaunajā četrgadīgajā restaurācijas programmā (t.sk. ar pilnu vidusskolas kursa apguvi), bet nākamā gada janvārī būs uzņemšana audzēkņiem pēc vidusskolas ar divu gadu mācību laiku.

JA INTERESĒ AUTOTRANSPORTS

Jaunos spēkratu mehāniķus ek-



saminēja augstākā līmeņa nozares profesionāļi. Komisijas priekšsēdis bija Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Tehniskās fakultātes profesors un Spēkratu institūta direktors Aivars Birkavs, darbojās pārstāvji no uzņēmumiem *Leroko*, *SK Mehi*, *Intrac* un *Baltic Agro Machinery*, ļoti atzīnīgi novērtējot diplomandu prasmi gan remontdarbos, gan darbā ar vismodernāko diagnostikas tehniku. Eksperti stingri ieteica tehnikumā atīstīt darba tirgū tik ļoti nepieciešamās kvalifikācijas apguvi.

Spēkratu mehāniķu izaugsme turpinās uzņēmumos *Volvo Truck*, *ARC*, *Niedrāji MR* un Nacionālo

bruņoto spēku transporta remonta centrā. Šo arodu apgūvusi arī Zane Kugelane, kuru jau no bērnības interesējusi tehnika. Viņa mācības izvēlējusies tāpēc, lai iegūtu zināšanas un prasmi transportlīdzekļu remontā. Zane bija praksē uzņēmumā *Amazone*, bet pēc tehnikuma absolvēšanas viņai ir darbs *Kuldīgas komunālajos pakalpojumos*.

Izglītības un zinātnes ministrija tehnikumam sola turpmāku atbalstu autotransporta programmu un materiālās bāzes modernizēšanā tuvākajā nākotnē.

Dora Pļavniece
KTTT arhīva foto